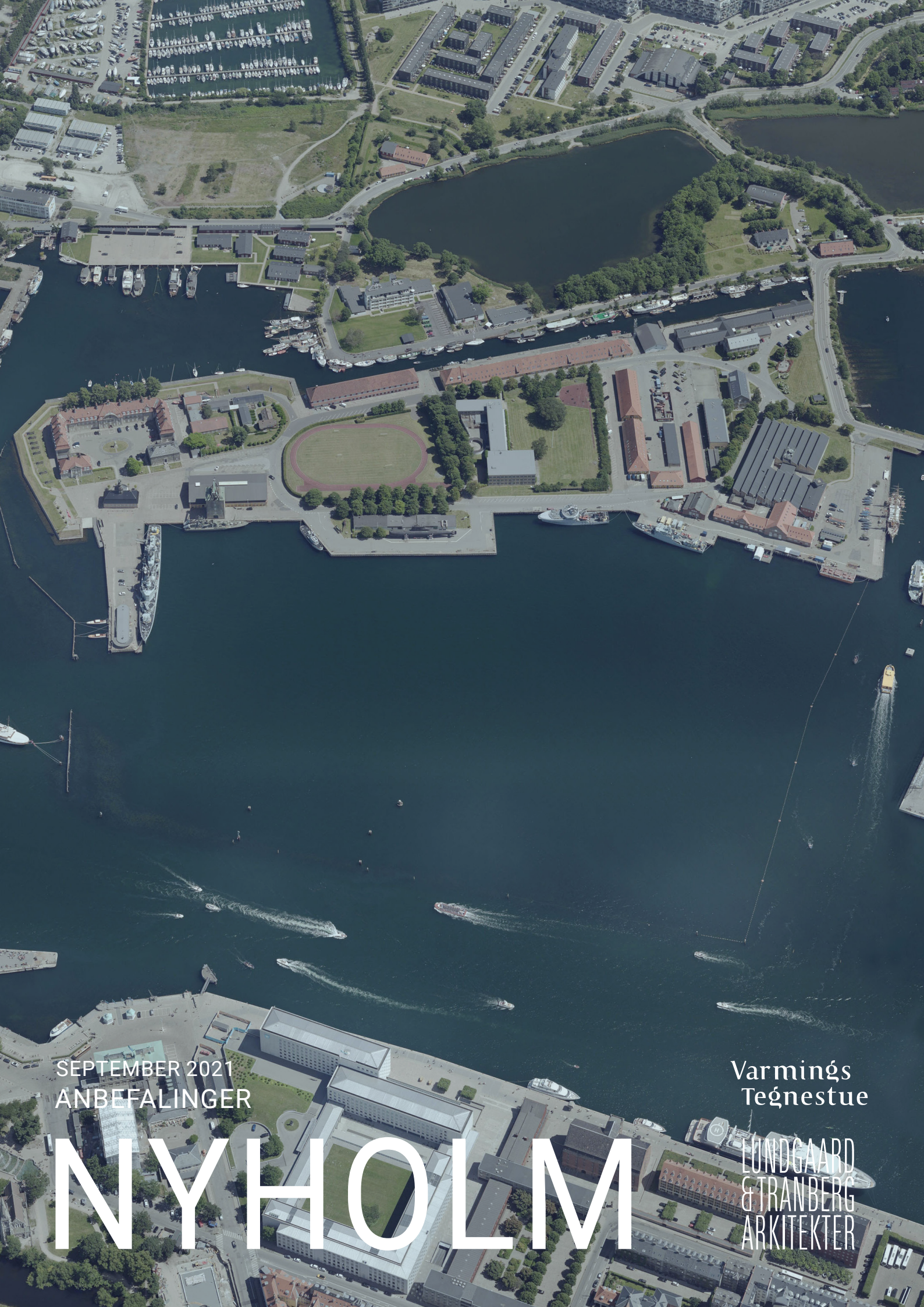

SEPTEMBER 2021

ANBEFALINGER

NYHOLM

Varmings Tegnestue

LUNDGAARD & TRANBERG ARKITEKTER

Udsigt fra Kunstnerens vindue, Martinus Rørbye ca. 1825. Statens Museum for Kunst.

”De forskellige aspekter af opbrud har sat sig spor i motivet. Stuens nærhed er sat op imod havnens sejlskibe, som skal lægge til på fjerne steder.... Ude i havnen modsvares blomsterne af tre orlogsskibe, hvoraf det midterste endnu er under opbygning på værftet, mens det højre mangler takkelagen og kun skibet yderst til venstre fremstår sødygtigt med sit nuværende udstyr. I romantikken blev det åbne vindue og skibet på havet to yndlingsmotiver med symbolske undertoner, og det er netop sådan, Rørbye her kombinerer dem.” fra www.smk.dk

FORSIDEFOTO (Styrelsen for dataforsyning og effektivisering, 2019) Skråfoto

I det følgende gives anbefalinger til, hvordan Nyholms historiske ”tyngde” – eller rumlige hierarki – kan respekteres og anvendes i fremtiden. Dette rumlige hierarki er udslagsgivende for, hvilke skalaer og i hvilket omfang man kan arbejde med tilføjelser og eventuelle transformationer på Nyholm inden for den foreslåede fredning.

Anbefalinger er baseret på den viden som arbejdet med rapporten ”NYHOLM - Registrering, analyse og værdisætning” har fremkaldt.

Opgaven har derfor bestået i at illustrere anbefalingerne med rumlige principper samt snit på steder, hvor en eventuel ny bebyggelse kan indgå i den eksisterende bebyggelse på Nyholm, uden at skalaen i forhold til de fredede eller til fredning indstillede bygninger og deres rumlige relationer forrykkes. Som et eksempel, der uddybes særligt, er valgt Torpedobygningerne. Dette uddybende blik er placeret efter de anbefalinger, som vedrører helheden.

Anbefalingerne er udarbejdet i sommeren 2021 af Lundgaard & Tranberg Arkitekter og Varmings Tegnestue i samråd med Slots- og Kulturstyrelsen.

NYHOLMS NYE ROLLE

Vi har kortlagt Nyholms hovedstruktur og derefter peget på seks steder, hvor denne med fordel kan forstærkes ved forskellige nænsomme greb. Alle seks initiativer er baseret på den viden, analysen har fremkaldt. Dette afsnit rummer vores anbefalinger til helheden.

Den kommende udvikling kræver en forståelse for, at Nyholm er en stafet, der er værd at videregive. Nyholm er på en gang skrøbelig og robust. Den er skrøbelig, fordi alt kan slettes på en sommer med en gravko. Omvendt har Nyholm gang på gang kunnet optage nye funktioner og ændre form. De nye funktioner har ofte omfattet introduktionen af ny teknologi til flåden og efterfølgende hele Danmark. De medfølgende bygningsmæssige fornyelser er gået godt, fordi det er sket på den ”Nyholmske måde”: med respekt for det bestående og med en nysgerrighed over for det kommende. Det kan der bygges videre på.

Til venstre ses Rørbyes billede som repræsenterer Nyholms rolle i 1800-tallet. Vi står nu overfor en spændende opgave, hvor Nyholms nye rolle skal defineres.

Det udførte arbejde og resultaterne heraf tilkommer Slots- og Kulturstyrelsen, der forbeholder sig ret til at publicere materialet i den form, man måtte ønske herunder at undlade publicering. Materialet må ikke publiceres eller stilles til rådighed for andre uden forudgående skriftlig tilladelse fra Slots- og Kulturstyrelsen.
Rapporten kan frit citeres med kildeangivelse.

FRA HJØRNE TIL CENTRUM

Københavns udvikling har siden etableringen udvidet byen mod Øresund. På den måde er Nyholms placering med tiden blevet mere central end den var i udgangspunktet. Det samme vil gøre sig gældende i fremtiden med udviklingen af Nordhavn og Lynetteholmen. Det skal ses som et stort potentiale. Nyholm kan blive den rolige men dog udviklingsorienterede midte, som kan tilbyde innovative virksomhedsmiljøer, rekreative arealer og kulturelle oplevelser forankret i historien. Nyholm har og vil også i fremtiden have et stort opland og et stort udviklingspotentiale.

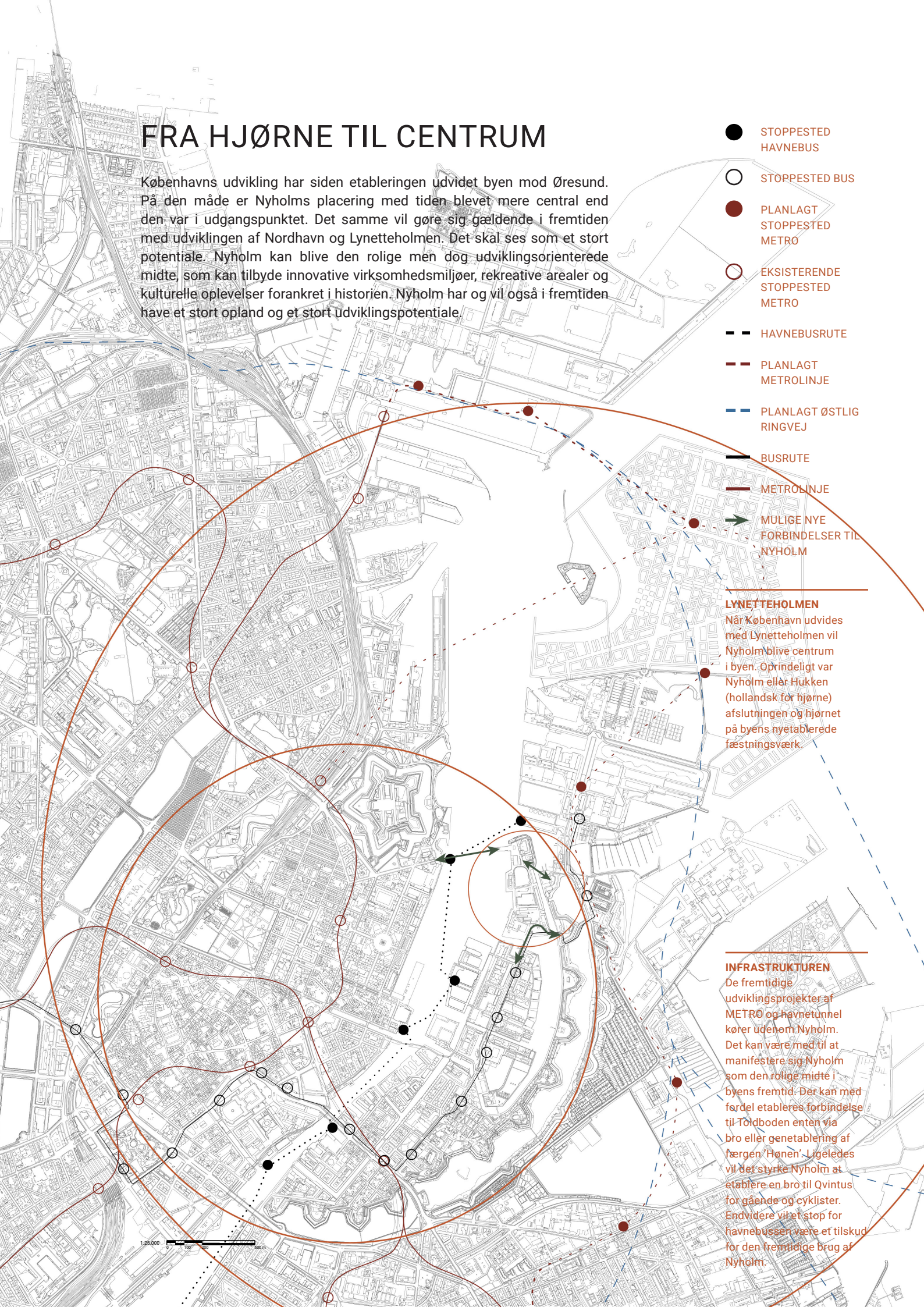

LYNETTEHOLMEN
Når København udvides med Lynetteholmen vil Nyholm blive centrum i byen. Oprindeligt var Nyholm eller Hukken (hollandsk for hjørne) afslutningen og hjørnet på byens nyetablerede fæstningsværk.

INFRASTRUKTUREN
De fremtidige udviklingsprojekter af METRO og havnetunnel kører udenom Nyholm. Det kan være med til at manifestere sig Nyholm som den rolige midte i byens fremtid. Der kan med fordel etableres forbindelse til Toldboden enten via bro eller genetablering af færgen 'Hønen'. Ligeledes vil det styrke Nyholm at etablere en bro til Qvintus for gående og cyklister. Endvidere vil et stop for havnebussen være et tilskud for den fremtidige brug af Nyholm.

NYHOLM OG KONTRASTERNE

FORSVARSVÆRK TRANSFORMERET TIL GRØNNE OMRÅDER

INDERHAVNEN OG ØRESUND

FREDERIKSTADEN

CHRISTIANIA

FORBINDELSE VIA KASTANJEALLÉ MELLEM INSTITUTIONERNE

På Nyholm arbejdede håndværkere og søfolk. Her kunne kongen se til imens skibene blev bygget og de unge blive uddannet helt op til vores tid. En stor diversitet har altid præget Nyholm. Det understreges desuden af den demografiske og programmatiske diversitet omkring Nyholm i dag. Med Frederiksstaden mod vest og Christiania mod sydøst finder man stort set ikke et mere diverst sted i byen. Denne diversitet kan med fordel fortsættes og gøres til det programmatiske og indholdsmæssige fundament i fremtiden.

Derudover kan Nyholm være det sted, hvor de grønne parker på de tidligere fæstningsvolde kan møde havnen. På Nyholm kan det grønne komme helt ned til vandet. Det kan gøres til et endnu tættere møde end man kender det fra Kastellet fordi Toldboden ligger som en forgrund ved Kastellet.

VANDET OG HAVNEN
Nyholm ligger på kanten af vandet midt i havnen. Det har præget aktiviteterne og det anbefales at Nyholm relation til vandet styrkes ved at fjerne den adminstrative grænse som findes i dag og lade alle sejle helt ind til Nyholm.

DET GRØNNE
Nyholm kan være afslutningen af det meget vellykkede grønne træk omkring København, hvor det gamle fætsningværk engang lå. Det kan indsrkive sig i sammenhængen med Kastellet, Østre Anlæg, Botanisk have, Ørstedsparken, Tivoli og Voldene ved Christianshavn. Som et af de eneste steder mødes havnen og det grønne på Nyholm.

FREDERIKSTADEN
Vest for Nyholm findes Frederikstanden med Kongehuset, Marmorkirken samt en række veletablerede virksomheder og museer. Det repæsenterer veletablerede statslige og private institutioner.

CHRISTIANIA
Mod øst finder man husbåde, Fredens Havn og Christiania. Området er præget af alternative boformer. Selvbyg, indtagelse af forladte ejendomme og generelt beskedne boliger.

Marsmarken, tidligere Beddingernes rum. Fra venstre Peder Skram (1965), Mastekranen (1748), Planbygningen (1763), Rigets flag (1788). I forgrunden løbebanen på Marsmarken (2001)

TYPOLOGIER

HVIS MAN SKAL BYGGE

Analysen af Nyholm som helhed har afsløret en række typologier som er kendetegnende for Nyholm. Valg af bygningstypologi har gennem tiden været stærkt knyttet til anvendelsen og til beligghenden. Denne dybe forståelse for dette samspil bør også i fremtiden være fundamentet for udviklingen.

LÆNGEN

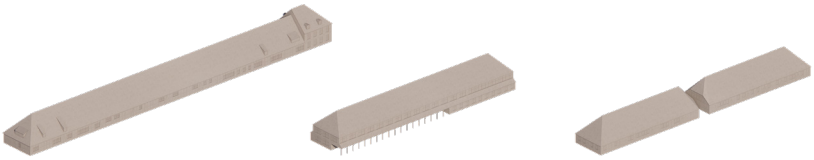

MONUMENTALITET

Med 'monumentalitet' forståes afsluttede og ofte symmetrisk afklarede bygningskroppe. Disse bygninger kan ikke tåle udbygninger og tilføjelser.

KONGLOMERATER

Med 'konglomerater' forståes en grupper af bygninger med forskellige bygningskroppe. Disse bygninger kan lettere tilbygges og udbygges.

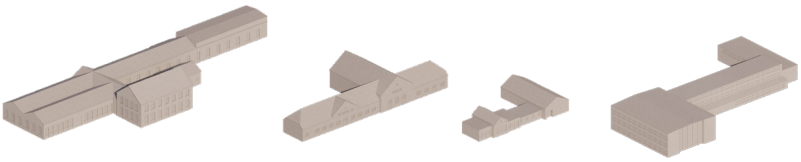

SKURER OG ANDRE MINDRE BYGNINGER

DET ADDITIVE

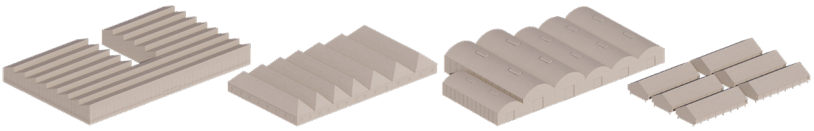

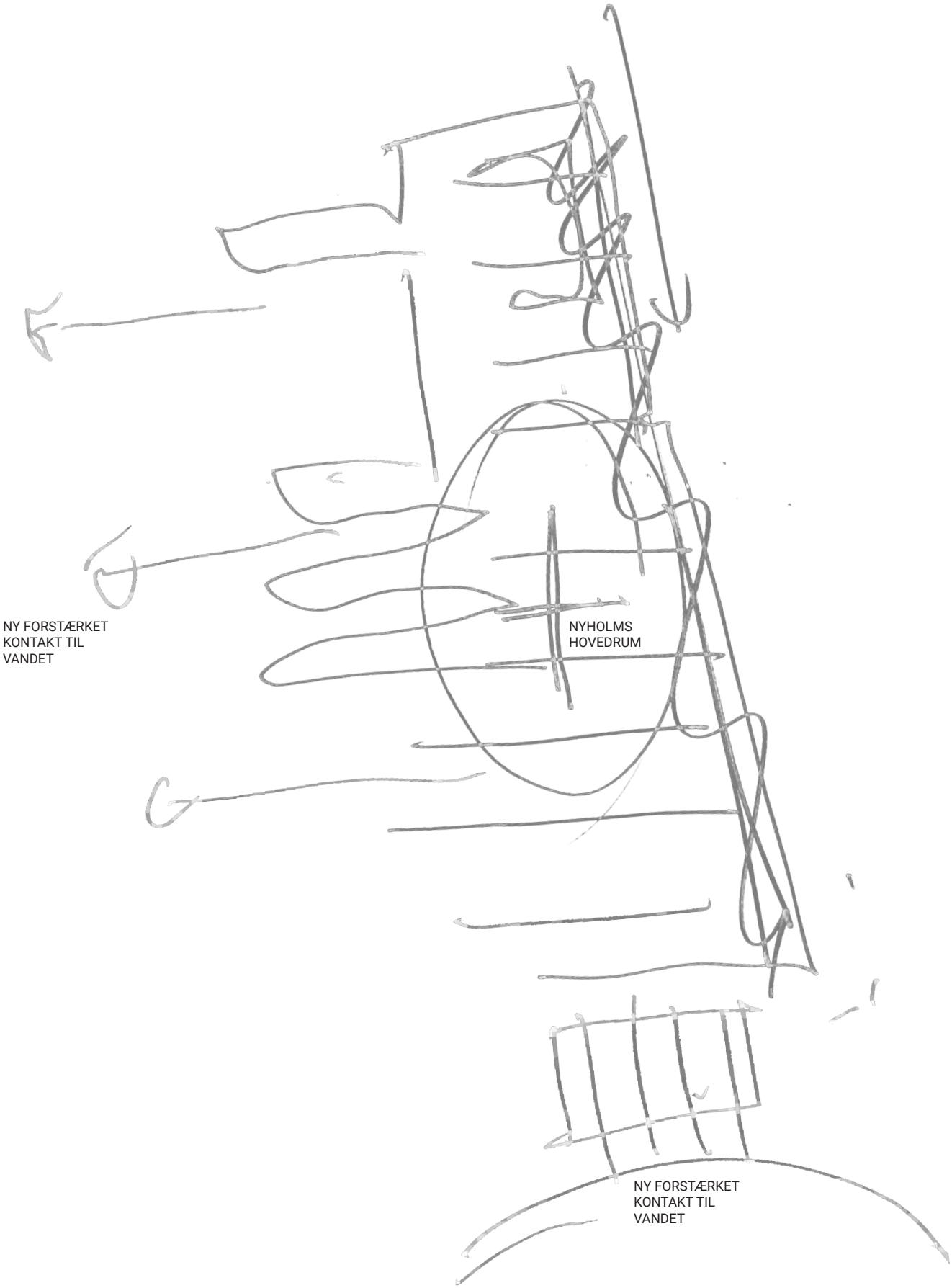

Håndskitse af Nyholms hovedstruktur og en vision for Nyholms rolle i fremtiden.

NYHOLMS HOVEDTRÆK

På baggrund af analyserne er det tydeligt at Nyholms hovedstruktur bør bevares. Med hovedstrukturen mener vi den bebyggelse, som bedst beskrives som en 'kamstruktur'. Den består af kammens ryg i form af den nord-syd gående række bygninger langs Søminegraven, og kammens "tænder" i form af de kortere øst-vestgående bygninger. På midten finder man Nyholms hovedrum. Det er Beddingernes rum eller Marsmarken. Rummet udgør ca. 1/3 af Nyholms udstrækning og ligger centralt placeret. Det bliver derfor på alle måder Nyholms vigtigste rum. Det tegner på engang den rumlige hovedstruktur og Nyholms historiske fortælling. Beddingernes rum er ikke kun et rum på Nyholm, men et væsentligt rum i Københavns Havn. Samtidig er det et vigtigt rum i Danmarkshistorien. Betydningen rækker altså langt udover Nyholms afgrænsning.

Hovedstrukturen underbygges af Nyholms profil set fra Amaliekaj. Herfra er tydeligt at den største tæthed af bygninger foregår i nord og syd. Det gælder antallet af bygninger, men det gælder også mængden af detaljer og skift i bygningernes facader. I midten, hvor beddingerne var, er der fortsat ro. Søofficersskolens modernistiske facade indskriver sig i denne ro. Det anbefales at styrke og underbygge denne struktur med tæthed i top og bund af Nyholm. Derigennem vil hovedrummet på midten styrkes. Det er altså muligt at bygge på Nyholm og tilmed derigennem styrke fortællingen. Det er dog vigtigt at det sker med forståelse for denne hovedstruktur. Det gælder også højden på de bygninger man eventuelt, i fremtiden, vil tilføje.

Bygningshøjderne på Nyholm er let stigende fra syd mod nord. Det betyder at Marinekasernen står som en afslutning på Nyholm mod nord. Marinekasernen bliver en bygningsfysisk manifestation af Nyholm som fæstningsværk med Sixtus som endelige afslutning. Denne let stigende linje tegner sammen med kamstrukturen mulighedsfeltet på Nyholm. Det er også denne hovedlæsning vi, på de følgende sider, vil vise hvordan man kan forstærke i den fremtidige udvikling.

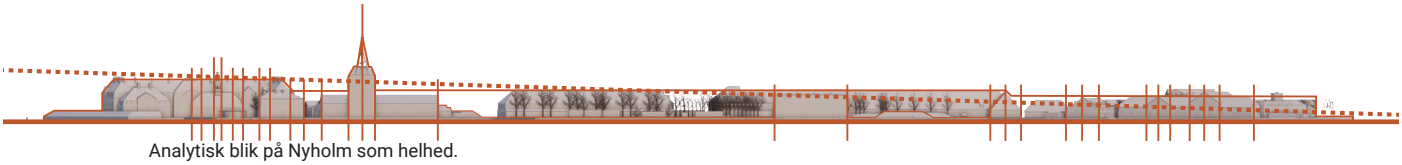

Analytisk blik på Nyholm som helhed.

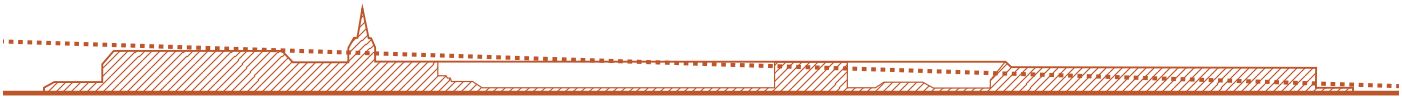

Analyse
Nyholms profil er let stigende fra syd mod nord og har en ro eller en pause i midten.

Analyse og anbefaling
Intensiteter af facadeskift og detaljer samler sig i nord og syd. Disse skift underbygger strukturen i plan. Det anbefales at bevare og viderebygge på denne struktur.

Anbefaling
Nye bygninger bør forholde sig til Nyholms hovedstruktur.

Overskredet tålegrænse
Ved overskridelse af Nyholms hovedstruktur og profil vil man miste de vigtige fortællinger.

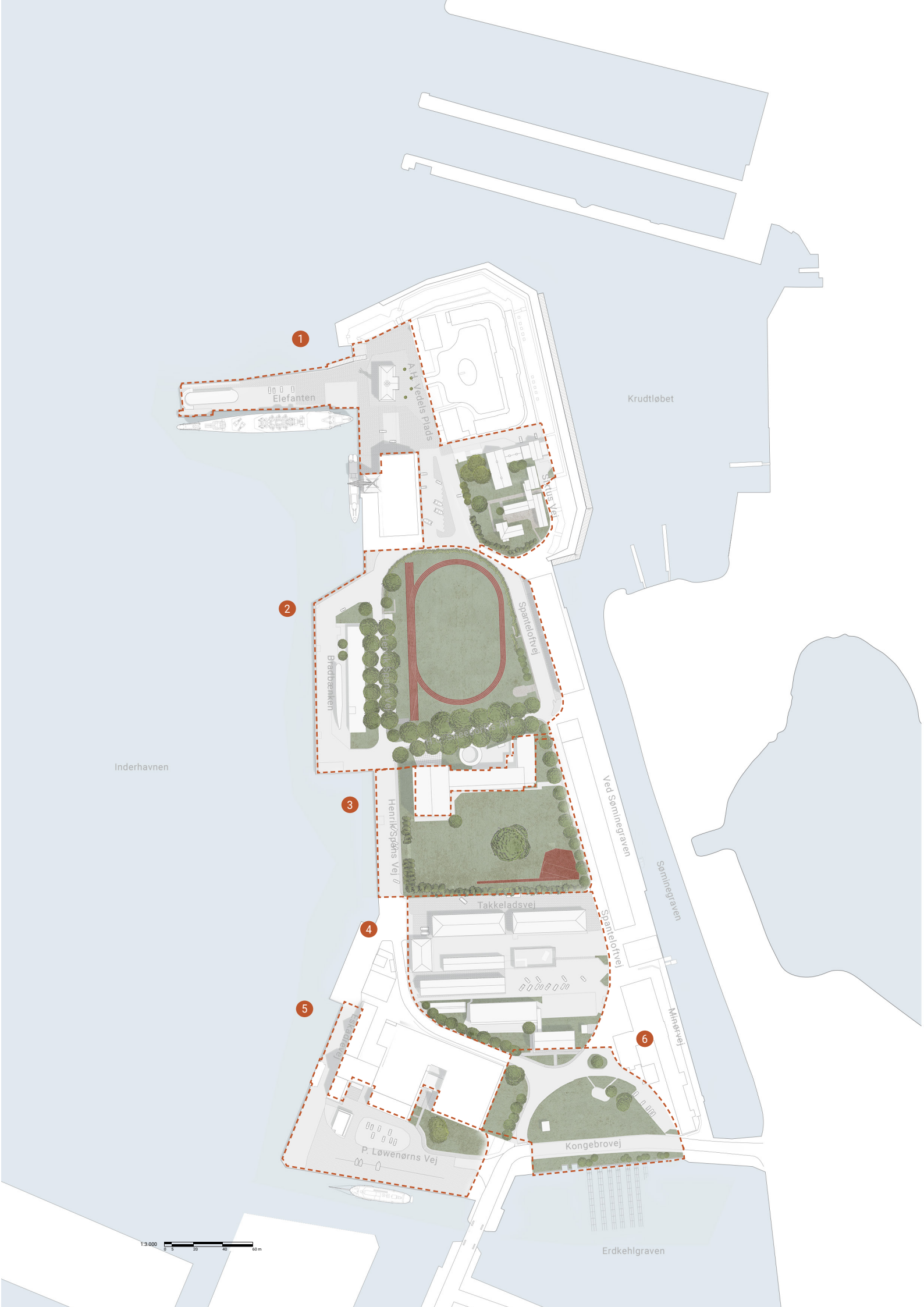
1
2
3
4
5
6
Elefanten
A.H. Vedels Plads
Krudtløbet
Spantelofvej
Bradbænken
Henrik Sparns Vej
Inderhavnen
Ved Søminegraven
Søminegraven
Takkeladsvej
Spantelofvej
Mitrøvej
Kongebrovej
P. Løwenørns Vej
Erdkehlgraven
1:3.000
0 5 20 40 60 m

INDSATSOMRÅDER

UDPEGNING AF NYHOMS MULIGHEDSFELTER

Nedenfor og på kortet til venstre har vi udpeget 6 områder på Nyholm, hvor en udvikling kan være med til at styrke og underbygge de bærende fortællinger.

1 DET KILEFORMEDE RUM VED HOVEDVAGTEN

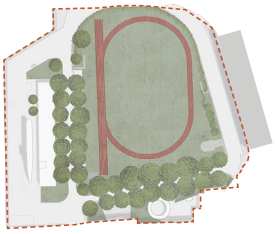

2 MARSMARKEN / BEDDINGERNES RUM

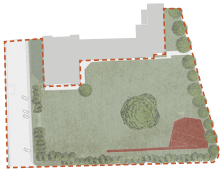

3 RUMMET SYD FOR SØOFFICERSSKOLEN

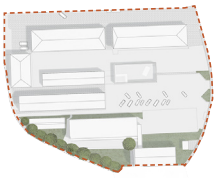

4 GADERUMMENE OMKRING DE TIDLIGERE TØMMERSKURE

5 RUMMET SYD FOR TORPEDOVÆRKSTEDET

6 ANKOMSTEN TIL NYHOLM

FORBINDELSE MOD VEST
Fra elefanten kan der med fordel etableres en færge eller broforbindelse til Nordre Toldbod for at skabe en bedre kontakt til Indre by.

FORBINDELSER OG BROER
Der kan med fordel etableres nye forbindelser for gående og cyklister i form af broer over Søminegraven. Forbindelsen længst mod syd kan med fordel reetableres som en egentlig bro. Det vil styrke oplevelse af Nyholm som en holm.

KONTAKT TIL VANDET
Nyholms kontakt til vandet bør forstærkes og udvikles. Det kan gøres ved at fjerne den administrative grænse som afholder civile fra at sejle ind i havnerummet. Desuden kan beddinger og anløbsbroer genetableres og udbygges.

INDSATSOMRÅDER

TILTAG INDENFOR MULIGHEDSFELTERNE

Nedenfor er en oversigt over de styrkende tiltag, som på baggrund af analysen vil anbefales, at den fremtidige udvikling holder sig indenfor. De er lavet på baggrund af en tålegrænseanalyse, som kan ses på de kommende sider område for område og så er de resultat af analyse- og værdisætningen.

- AFGRÆNSNING INDSATSOMRÅDE
- TILHØRSFORHOLD MELLEM BYGNING OG INDSATSOMRÅDE
- NY INFRASTRUKTUR
- NY STRUKTUR
- MULIGHEDSFELT

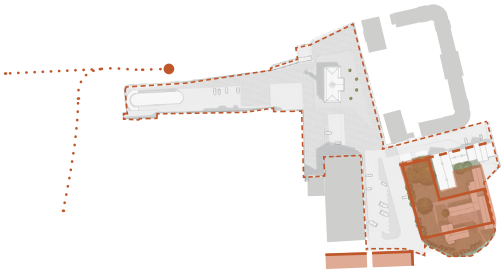

1 DET KILEFORMEDE RUM VED HOVEDVAGTEN

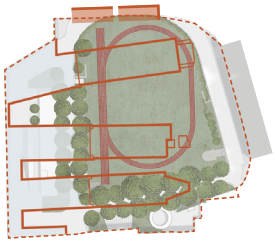

2 MARSMARKEN / BEDDINGERNES RUM

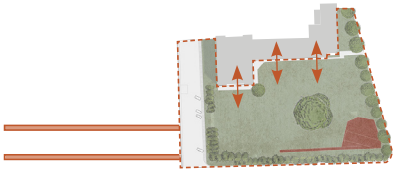

3 RUMMET SYD FOR SØOFFICERSSKOLEN

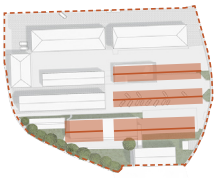

4 GADERUMMENE OMKRING DE TIDLIGERE TØMMERSKURE

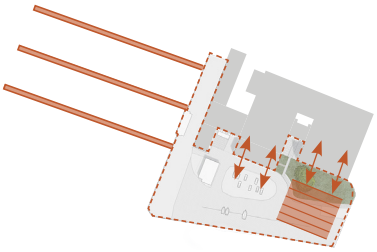

5 RUMMET SYD FOR TORPEDOVÆRKSTEDET

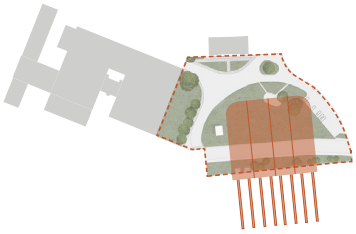

6 ANKOMSTEN TIL NYHOLM

Billede fra den sydlige del af Refshaløen mod det nordlige Nyholm.

DET KILEFORMEDE RUM VED HOVEDVAGTEN

ANBEFALING

I det kileformede rum ved Hovedvagten og Mastekranen mod nord på Nyholm kan man ved at fortætte i pladsrummets sydlige ende opnå en klarhed. Det anbefales desuden at genetablere en forbindelse til Nordre Toldbod enten via bro eller færge. Det vil koble Nyholm til Indre by på en ny og dynamisk måde, men vil samtidig også være medvirkende til at skabe mere liv på Nyholm.

Det er vigtigt at tagryggen holder sig under gesimsen på Marinekasernen. Tagfoden bør forholde sig til tagfoden på Infirmeriet og Kedelhuset.

ANBEFALING AF TYPOLOGI I OMRÅDET: DET ADDITIVE SYSTEM

Anbefalet højdegrænseplan af tagryg og tagfod for eventuel ny bygning.

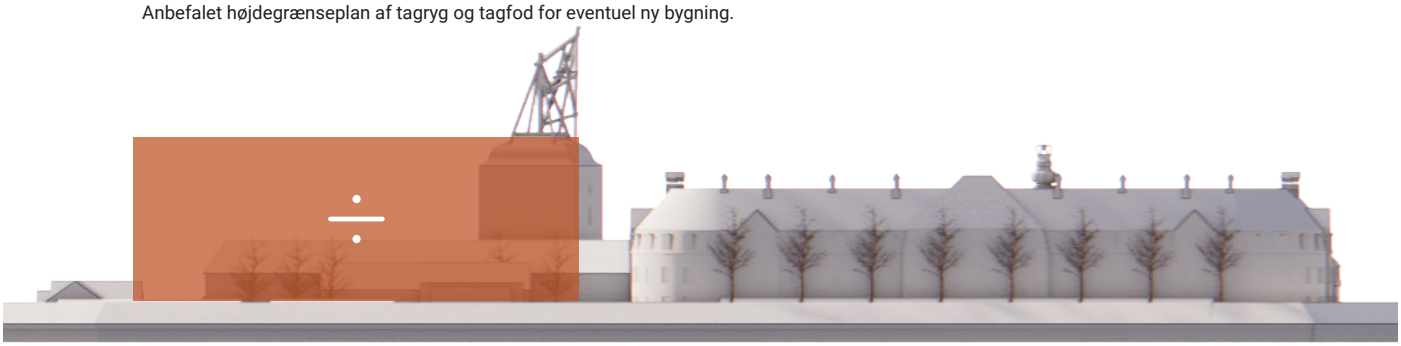

Overskredet tålegrænse
Hvis en eventuel ny bygning forholder sig til højden på den murede del af Mastekranen vil Marinekasernen miste sin betydning som afslutning af Nyholms profil. Desuden mister Mastekranen sin smukke balance mellem den tunge base og kranen.

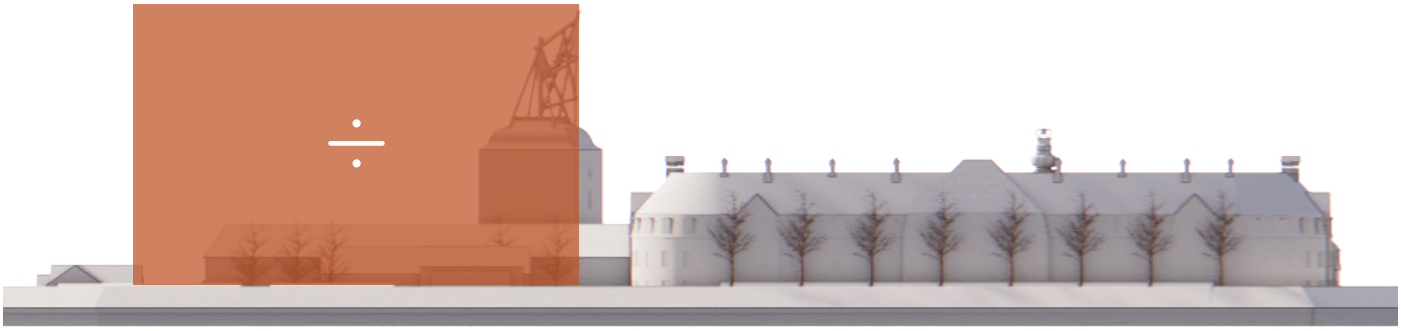

Overskredet tålegrænse
Hvis en eventuel ny bygning overskrider Mastekranens toppunkt vil den reducere betydningen af Marinekasernen og Mastekranen.

MARSMARKEN / BEDDINGERNES RUM

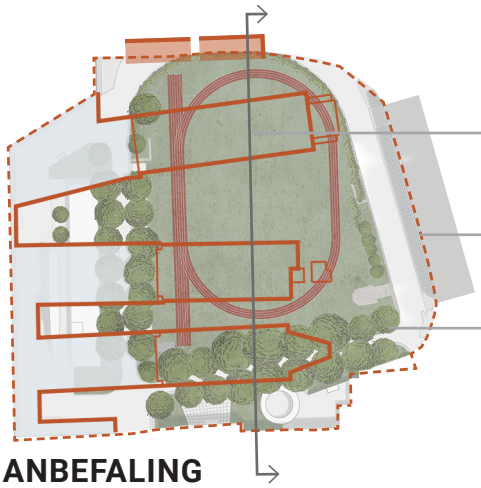

Den større del af beddingerne kunne genetableres som opmurede skrånende kiler, der bevidner om størrelsen på skibene på beddingerne

Spanteloftsbygningen danner atter ryg for beddingerne

Hækken bør fjernes for at skabe kontakt til Inderhavnen fra hele pladsen

ANBEFALING

Som det fremgår af analysen, men også af titlen på dette rum, er der flere fortællinger til stede på samme tid. De mange lag er stedets potentiale. Denne mangfoldighed bør være grundlaget for al fremtidig udvikling.

ANBEFALING I OMRÅDET: GENETABLERING AF BEDDINGERNE

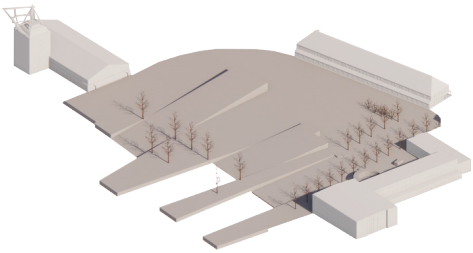

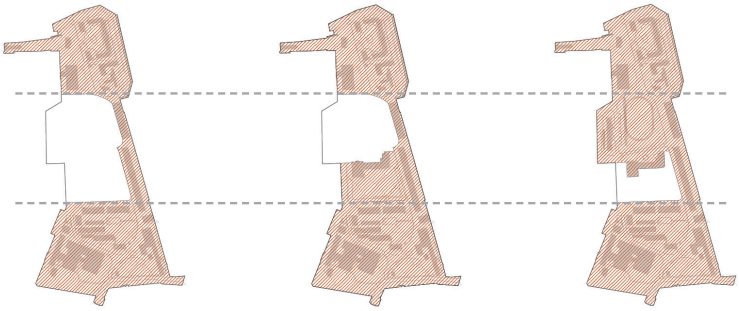

Anbefaling
Det anbefales at holde både Beddingernes Rum og plænen nord for Søofficersskolen fri for bebyggelse. Nye bygninger vil fjerne det karakteristiske tredelte hierarki, hvor der er bygget i nord, luft og ro i den midterste tredjedel og endelig mulighed for at bygge i den sydlige del.

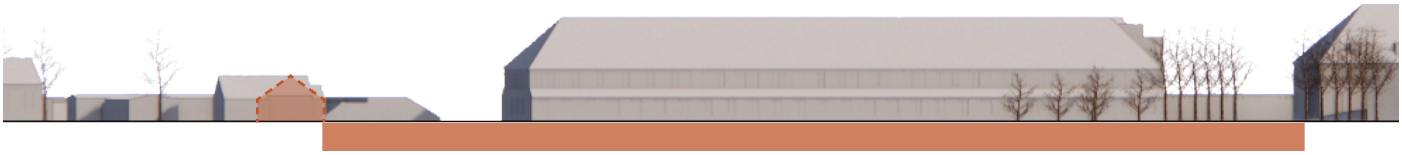

Anbefaling
Det anbefales at betragte den fremtidige udvikling af Beddingernes Rum som et landskabsprojekt. Der er et stort potentiale i at genskabe den kontakt til vandet som der var dengang beddingerne stadig var der. De vil I fremtiden kunne tjene både kulturelle og rekreative formål. Men det vil også kunne være det sted, hvor man i fremtiden kan bygge og restaurere træskibe.

Overskredet tålegrænse
Det anbefales at holde både Beddingernes Rum og plænen nord for Søofficersskolen fri for bebyggelse.

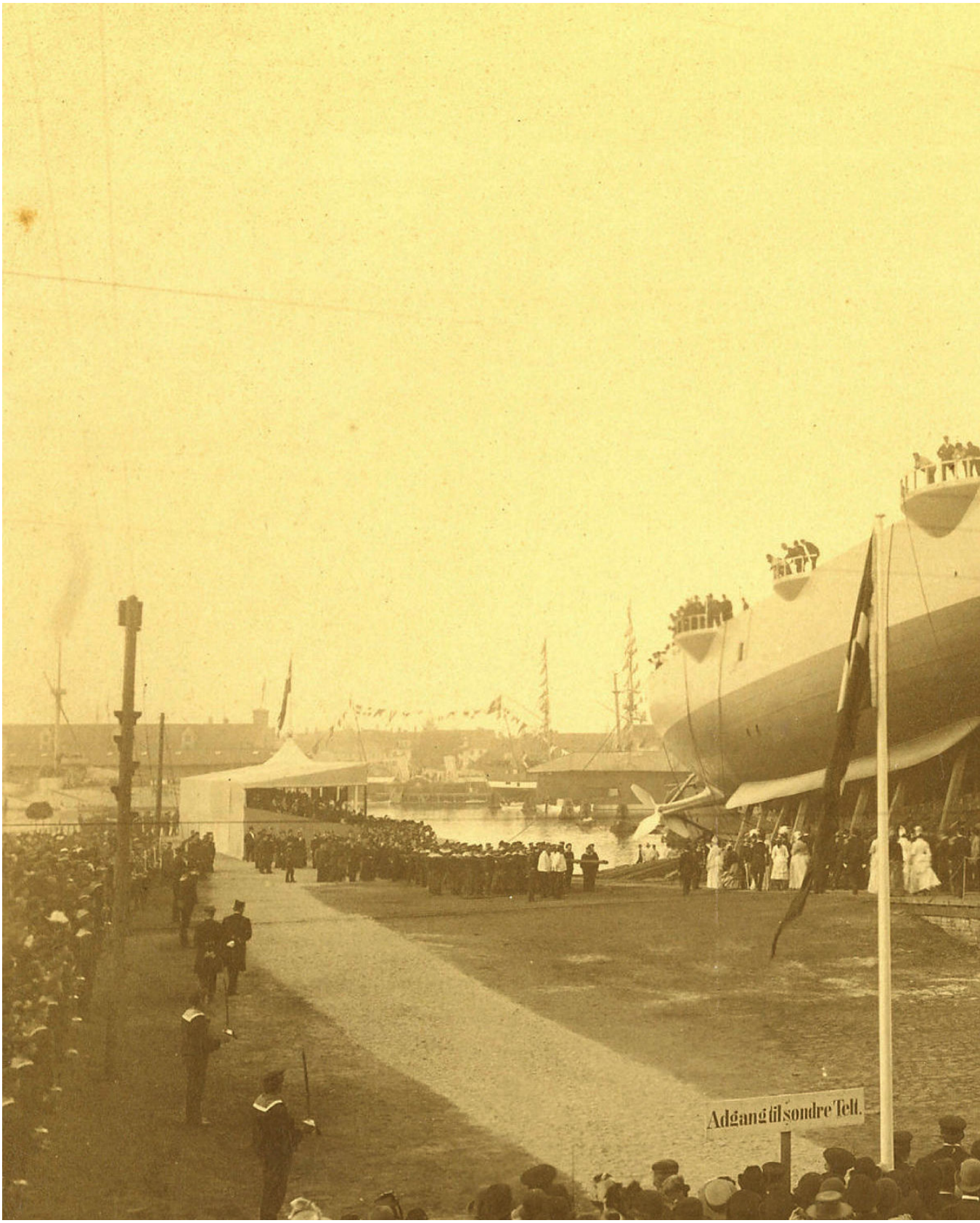

(Museet for Søfart, Ukendt, 1888). Krydseren Valkyrien søsættes 8. september 1888 i Beddingernes rum.

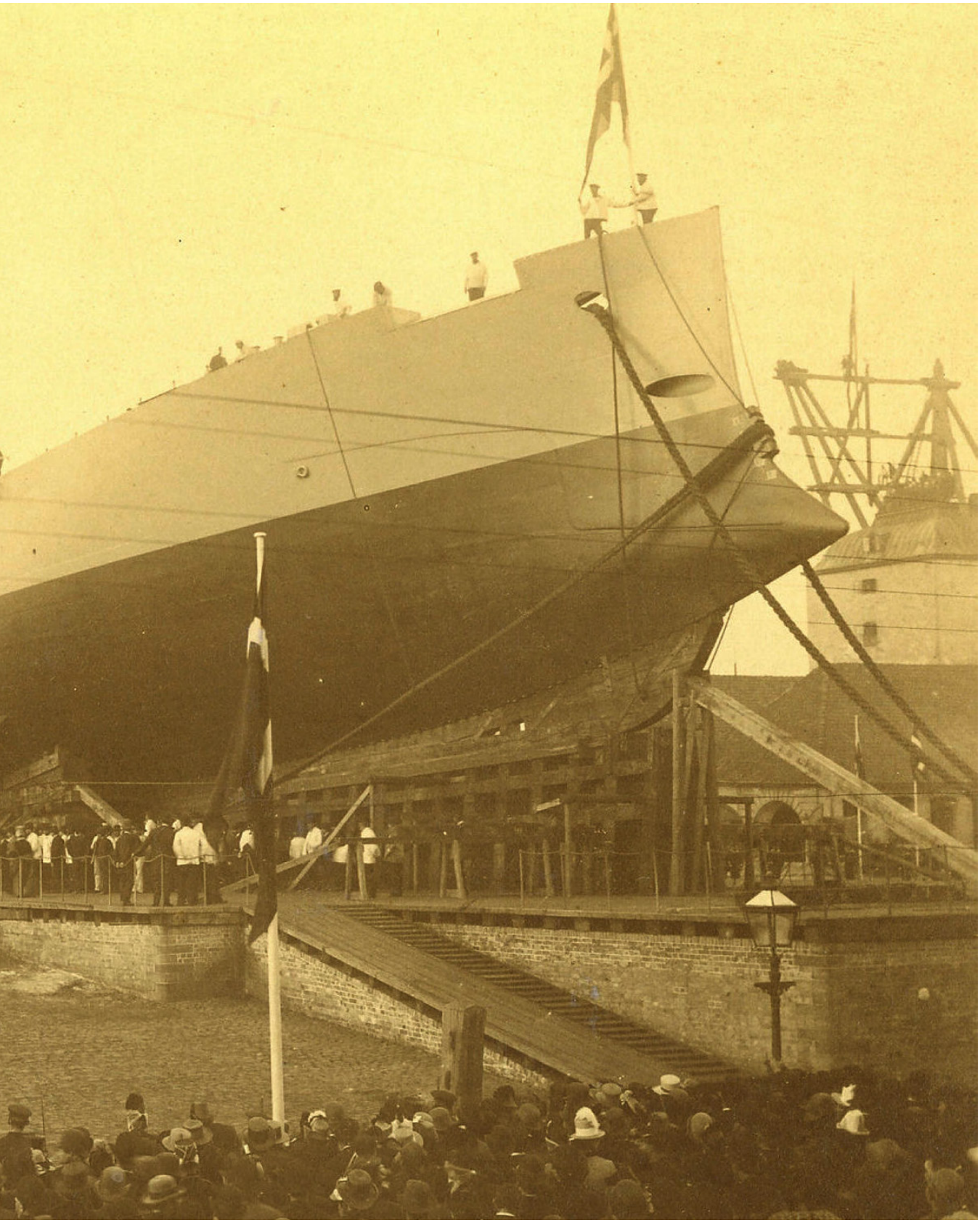

RUMMET SYD FOR SØOFFICERSSKOLEN

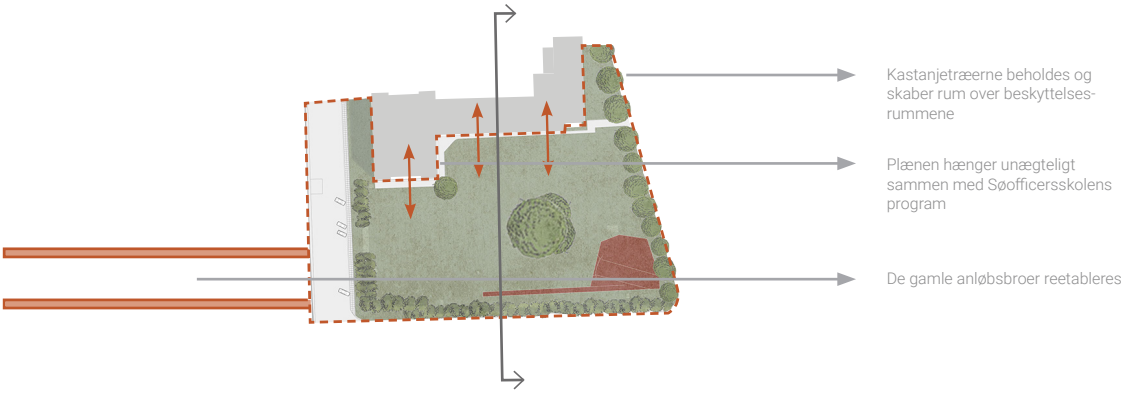

ANBEFALING

De to væsentligste anbefalinger mht. rummet syd for Søofficersskolen er, at rummet friholdes for at Nyholms hovedstruktur bevares. Desuden bør den fremtidige udvikling tage udgangspunkt i at programmet i landskabsrummet også i fremtiden knytter sig meget stærkt til den kommende funktion i Søofficersskolen.

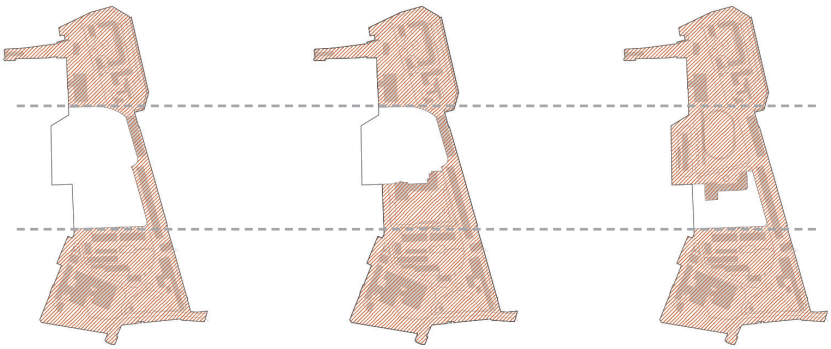

Anbefaling
Det anbefales at holde plænen syd for Søofficersskolen fri for bebyggelse. Nye bygninger vil fjerne det karakteristiske tredelte hierarki, hvor der er bygget i nord, luft og ro i den midterste tredjedel og endelig mulighed for at bygge i den sydlige del.

GADERUMMENE OMKRING DE TIDLIGERE TØMMERSKURE

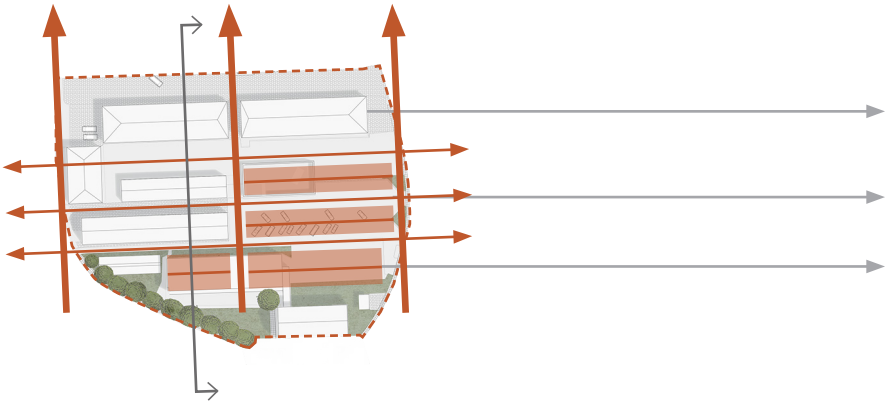

ANBEFALING

Det anbefales at fortætte og viderebygge på den struktur, som præger området syd for Vestre Takkelagehus. Det bør foregå parrallelt med takkelagehuset og med saddeltag. Det anbefales at tagryg, tagfod og proportioner stemmer overens med takkelagehuset. Det røde tømmerskur kan ligeledes tjene som inspiration for fremtidig udvikling.

ANBEFALING AF TYPOLOGI I OMRÅDET: DET ADDITIVE SYSTEM.

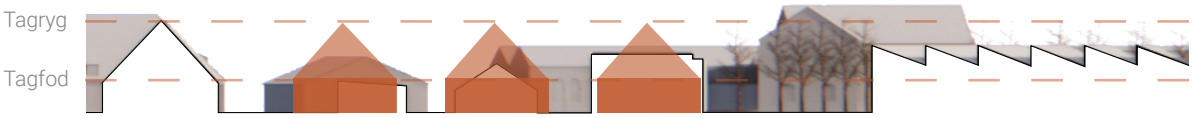

Anbefaling
Det anbefales at fremtidige bygninger bygger videre på den struktur som har tegnet området. Det skal foregå parrallelt med takkelagehuset og tømmerskuret.

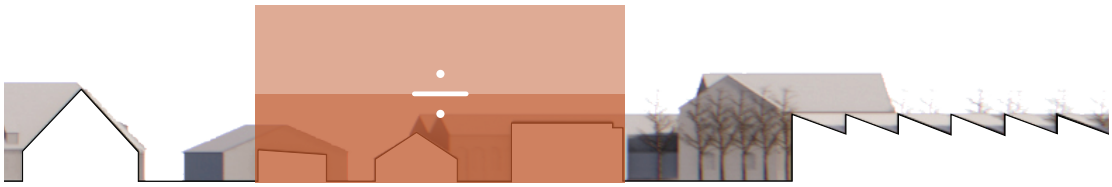

Overskredet tålegrænse
Et for højt volumen vil, på trods af differentieret tagkonstruktion, forskyde hierarkiet og opløse den struktur som har præget området.

Overskredet tålegrænse
Et for højt volumen uden tagfigur vil ikke blot forskyde området, men det vil etablere en bygningstypologi, som ikke findes på Nyholm.

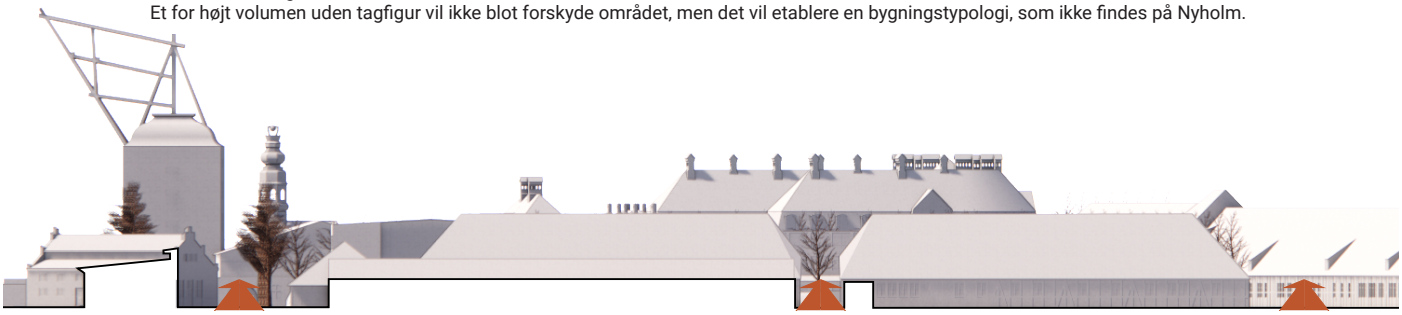

Det er vigtigt at fastholde passagen i midten af strukturen, hvor jernbanen engang delte takkelagehuset. På snittet kan den overordnede struktur på Nyholm desuden ses. Afslutningen med Marinekasernen og ikke mindst Mastekranen, som det vigtigste monumentale vidnesbyrd og Nyholms historie.

(Holmens bygningshistorie 1860-1930, Christian Elling, 1933). De sydlige tømmerskure med deres repetitive struktur på Nyholm.

RUMMET SYD FOR TORPEDOVÆRKSTEDET

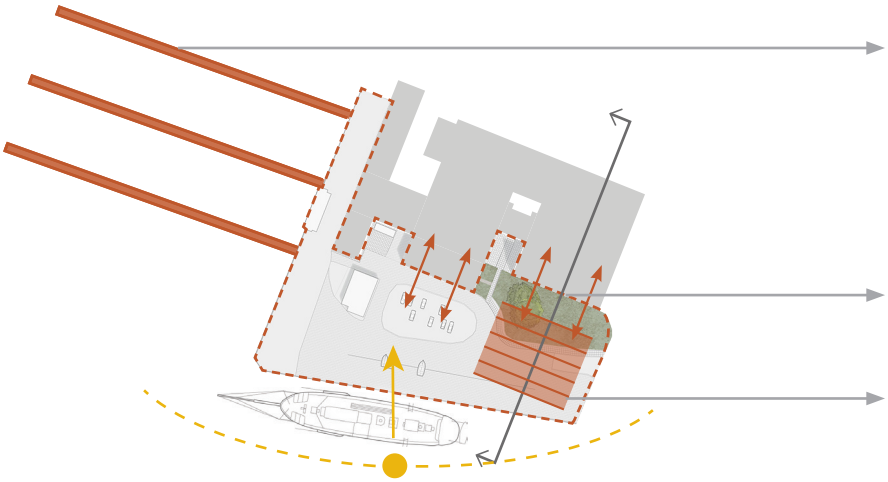

ANBEFALING

Kajarealet syd for Torpedoværkstedet rummer en stort potentiale for at blive Nyholms levende ansigt mod syd. Kajarealet bør tænkes som en forlængelse af de funktioner som i fremtiden skal foregå i Torpedoværkstedet. Der er desuden mulighed for at forstærke kajarealets rumlige karakter ved at bygge udfor den østre del af torpedoværkstedet. Her kan bygges i samme højde og gerne med samme profil som det savtakkede torpedoværksted. Det vil adskille ankomstbro og vej fra kajarealet.

ANBEFALING AF TYPOLOGI I OMRÅDET: DET ADDITIVE

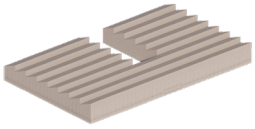

Anbefaling
Der kan bygges i det orange felt i samme struktur eller en tilsvarende som den savtakkede. Tagfod og tagryg bør være den samme som Torpedoværkstedets, så den samlede bebyggelse opfattes som homogen.

Overskredet tålegrænse
Det er vigtig at en eventuel ny bygning holder sig i samme højde som de eksisterende da en eventuel overskridelse vil forskyde hierarkiet både i den nære kontekst, men også i den overordnet let stigende profil på Nyholm fra syd mod nord.

ANKOMSTEN TIL NYHOLM

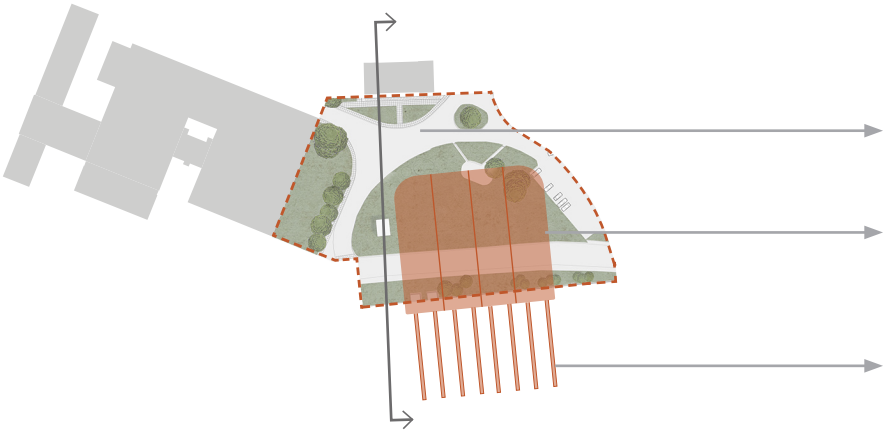

ANBEFALING

Øst for den sydlige ankomst ligger vejen i dag langs vandet. Det anbefales at ændre denne kørevej så den kører i en blød bue ind forbi Søminevæsenets Kontorbygning. Det vil sænke farten på trafikken og samtidig opstår der et byggefelt ned til vandet mod syd. Det er nøjagtig her Torpedobådsbygningerne var engang. De havde en helt nær kontakt vandet. De stak en anelse ud i vandet og havde anløb og beddingslignende strukturer, som ses idag. Denne typologi kan tjene som stor inspiration for fremtidig udvikling. En bygning på dette sted kan blive det nye Nyholms ansigt mod syd.

ANBEFALING AF TYPOLOGI I OMRÅDET: DET ADDITIV

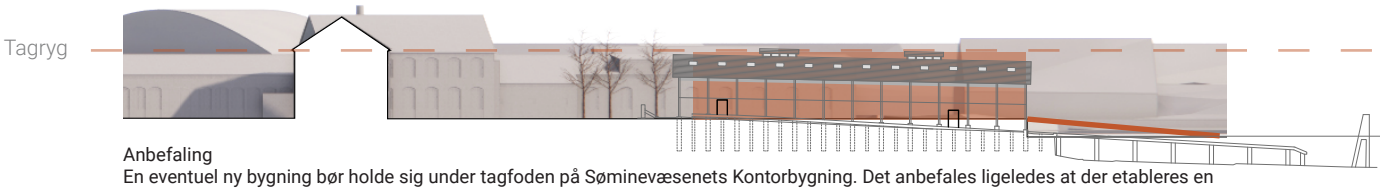

Anbefaling
En eventuel ny bygning bør holde sig under tagfoden på Søminevæsenets Kontorbygning. Det anbefales ligeledes at der etableres en stærk relation til vandet. Det kan være i form af anløbsbroer, gangbroer og beddinger.

Overskredet tålegrænse
Det er vigtigt at højden på tagfoden på Søminevæsenets Kontorbygning ikke overskrides. Kontorbygnignen skal fortsat stå som den højeste og vigtigste bygning på den nye pladsdannelse.

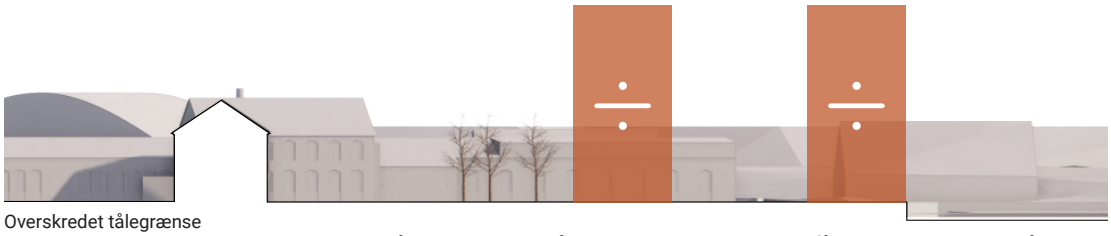

Overskredet tålegrænse
En eventuel ny bygning skal placeres vinkelret på vandet mod syd så alle længer i den nye struktur får adgang til vandet. Også her kan torpedobådsbygnignerne tjene som inspiration.

(Nationalmuseet, Ukendt, o. 1918) Torpedobådsskurene med ophalningsbeddinger ved det sydlige Nyholm.

ANBE-FALINGER

TORPEDOBYGNINGERNE

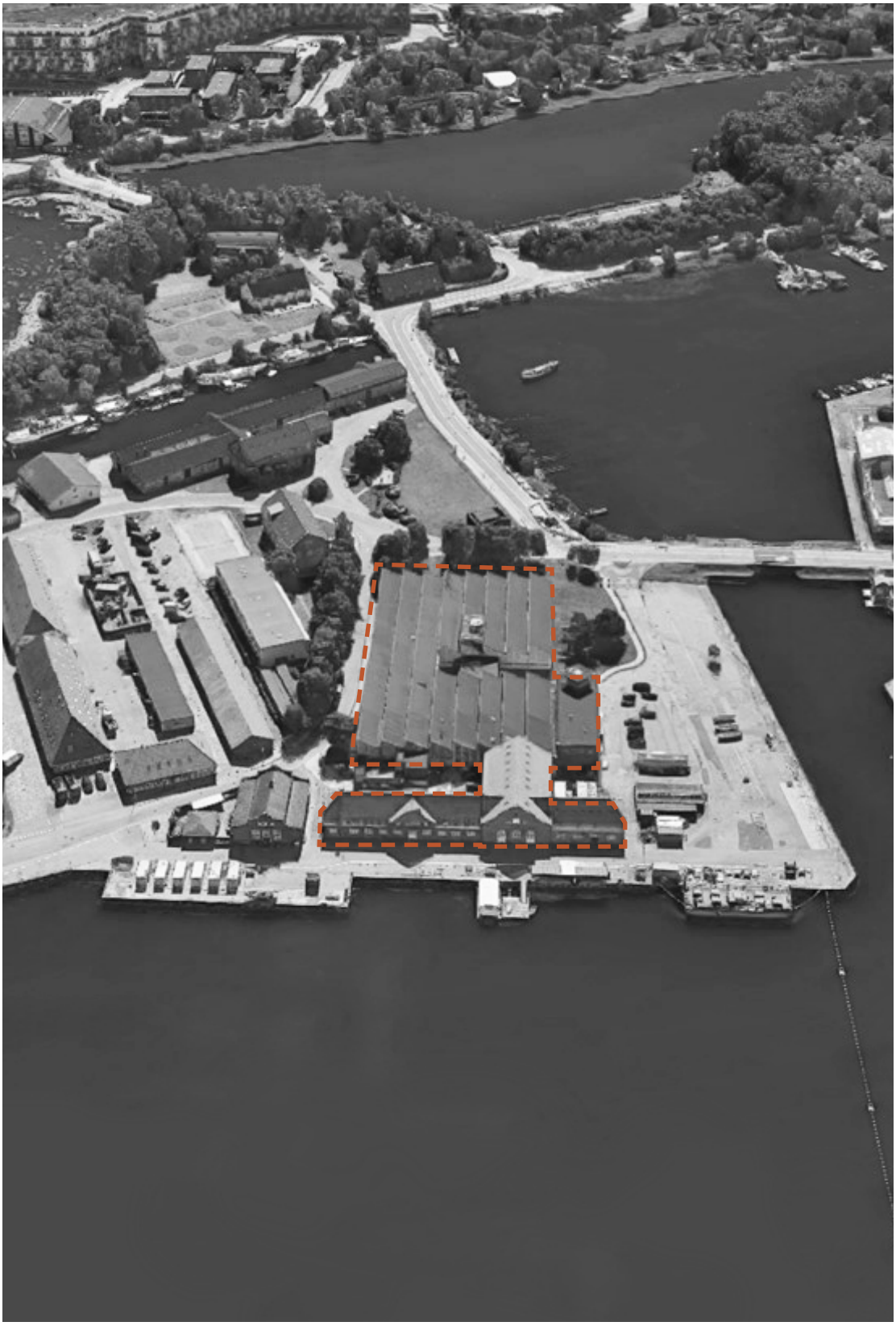

Torpedobygnignernes placering på den sydlige del af Nyholm ud mod havneløbet i Københavns havn. Skråfoto 2021, Google Maps.

BEVARING OG UDVIKLING

I dette afsnit rettes blikket på én af Nyholms sammenbyggede bygninger, Torpedobygningerne. På samme måde som helhedsanalysen fremhæver områder, der med fordel kan forstærkes, peges der på de efterfølgende sider på Torpedobygningernes bevaringsværdier og udviklingspotentialer.

Torpedobygningerne er nogle af de mest sammenbyggede bygninger på Nyholm bestående af Torpedobådskamrene, Torpedomagasinet og Torpedoværkstedet. Bygningerne er udvidet og ombygget gennem årtier, for at kunne opfylde ændrede eller nye funktionelle krav. Det gælder alle bygninger på Nyholm, at arkitekturen oftest er underordnet det funktionsbestemte. Dog skinner de forskellige arkitektoniske stilperioders idealer også igennem i bygningerne. Derfor optræder Torpedobygningerne, der er bygget over flere årtier, også visuelt som forskellige bygninger, hvor Velfærdsbygningen skiller sig ud ved sin anderledes funktion.

Registreringen, analysen og værdisætningen af Torpedobygningerne er illustreret og forklaret i rapporten Nyholm Forundersøgelser, som danner grundlag for anbefalinger til bevaringen og udviklingen af Torpedobygningerne. Gennem værdisætningen tydeliggøres det, at Torpedobygningerne på trods af sine bærende fredningsværdier stadig besidder en robusthed, hvilket gør dem i stand til at have et udviklingspotentiale. Bygningerne har på en og samme gang en utrolig svaghed og utrolig styrke. Svagheden består i, at ikke mange ændringer skal forekomme, før de kulturhistoriske, såvel som arkitektoniske, værdier bliver svækket eller helt slettet fra bygningernes historie. Styrken består derimod i, at bygningerne har en tydelighed i sine enkle konstruktioner, hvilket gør dem egnet for tilpasning ved ændrede funktionelle behov. På de efterfølgende sider vises de tidligere og eksisterende forhold hvorigennem de bærende fredningsværdier kan udpeges og herigennem udviklingspotentialerne frembringes og uddybes.

Udviklingspotentialerne udgør mulighederne for fastholdelse og ændringer, der styrker de bærende fredningsværdier. Det kan blandt andet være ved nedrivning og opbygning af vægge, ændring i rumligheder, synliggørelse af rumstrukturer og bærende konstruktion, fastholdelse af bygningsdetaljer, materialeholdning og bygningens karakter.

Torpedobådskamrene og Torpedomagasinet (1910 og 1931)

Velfærdsbygningen (1938)

Torpedoværkstedet (1938, udvidet 1954)

Torpedobygnignernes sydlige facade, hvor det sammenbyggede udtryk er særligt tydelig. Bygningerne har en betydningsfuld relation til sine omgivelser heriblandt ka
Torpedokammer.

jkanten og havneløbet. Skoleskibet Georg Stages besætningsmedlemmer bruger i dag Torpedomagasinet som værksted, og skibets udstyr magasineres i det sydlige

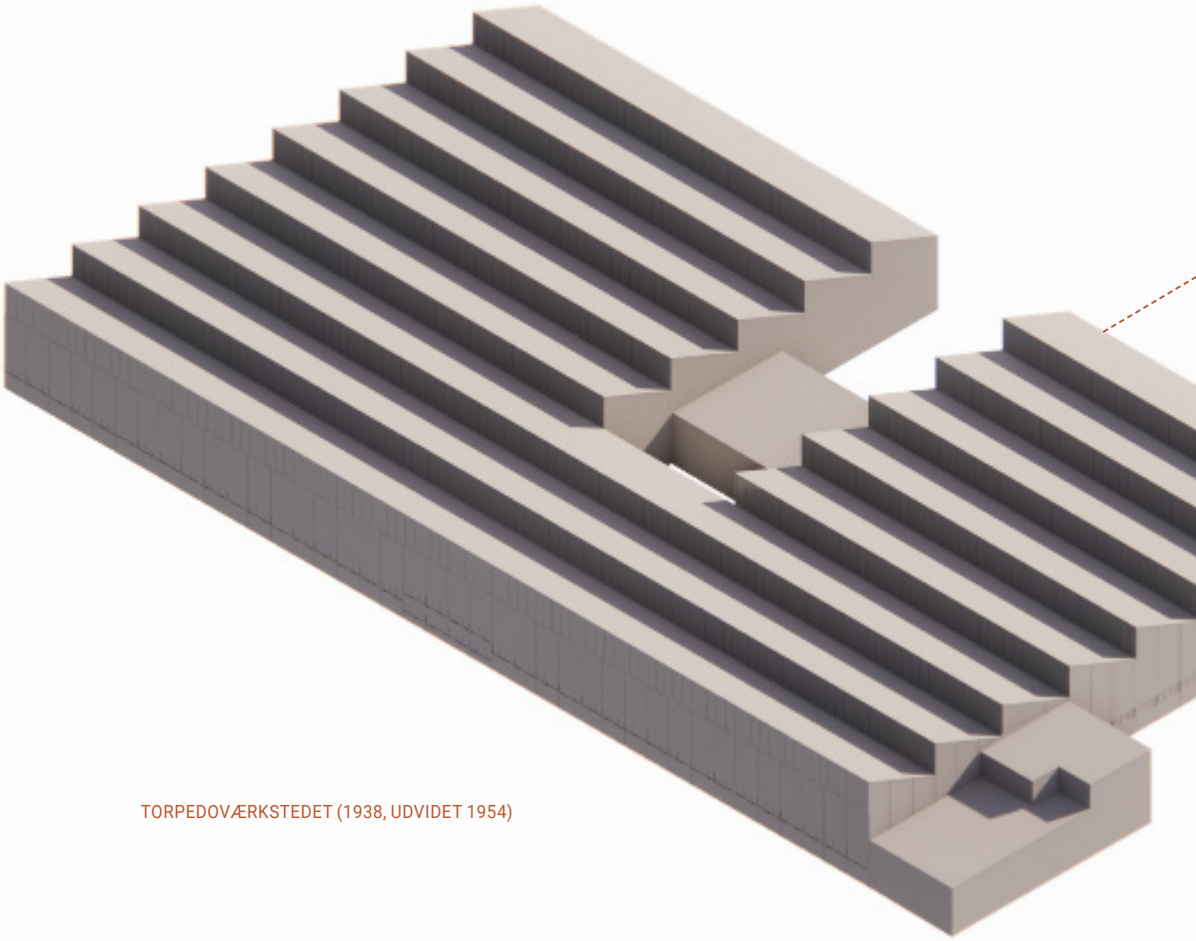

TORPEDOVÆRKSTEDET (1938, UDVIDET 1954)

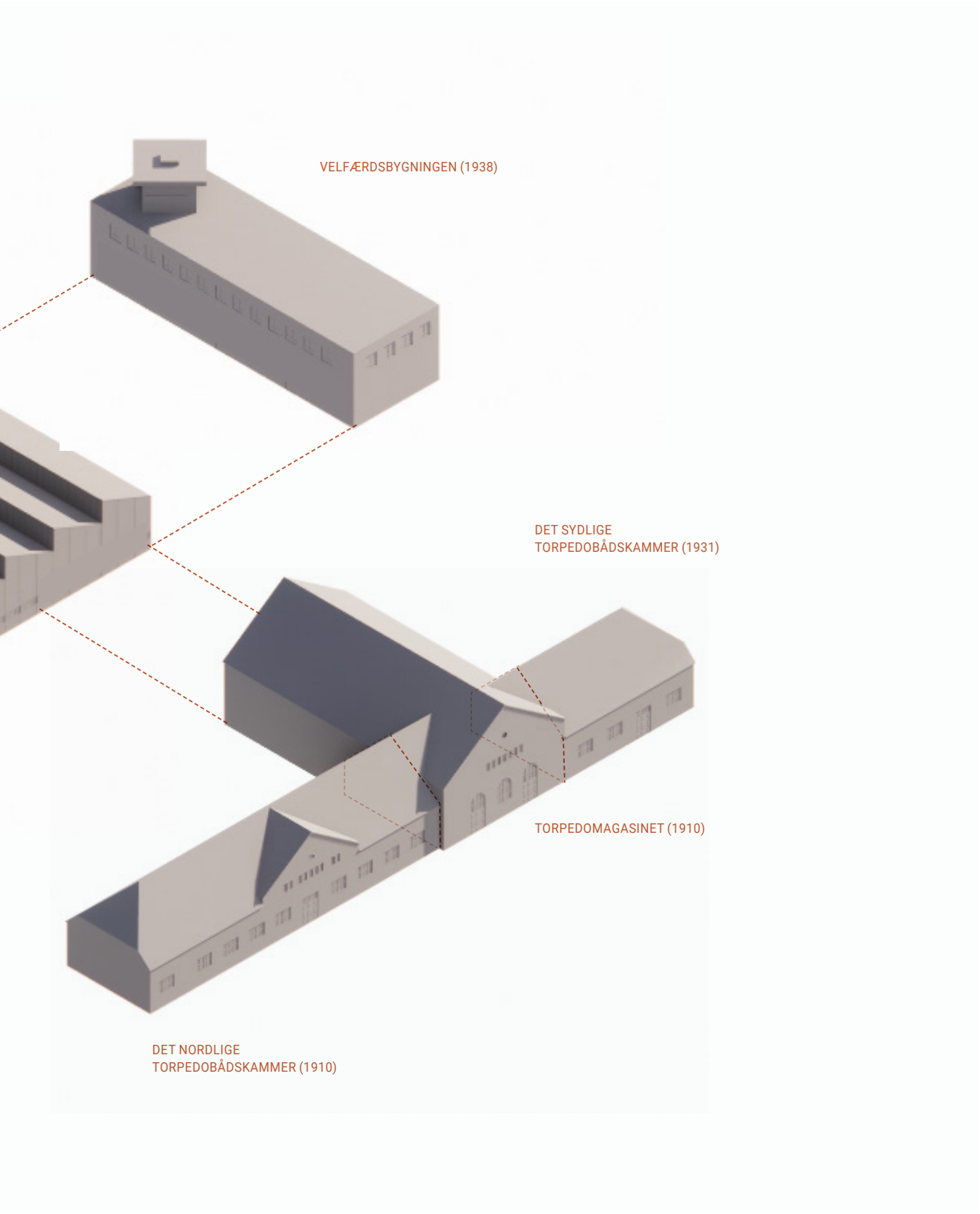
VELFÆRDSBYGNINGEN (1938)
DET SYDLIGE
TORPEDOBÅDSKAMMER (1931)
TORPEDOMAGASINET (1910)
DET NORDLIGE
TORPEDOBÅDSKAMMER (1910)

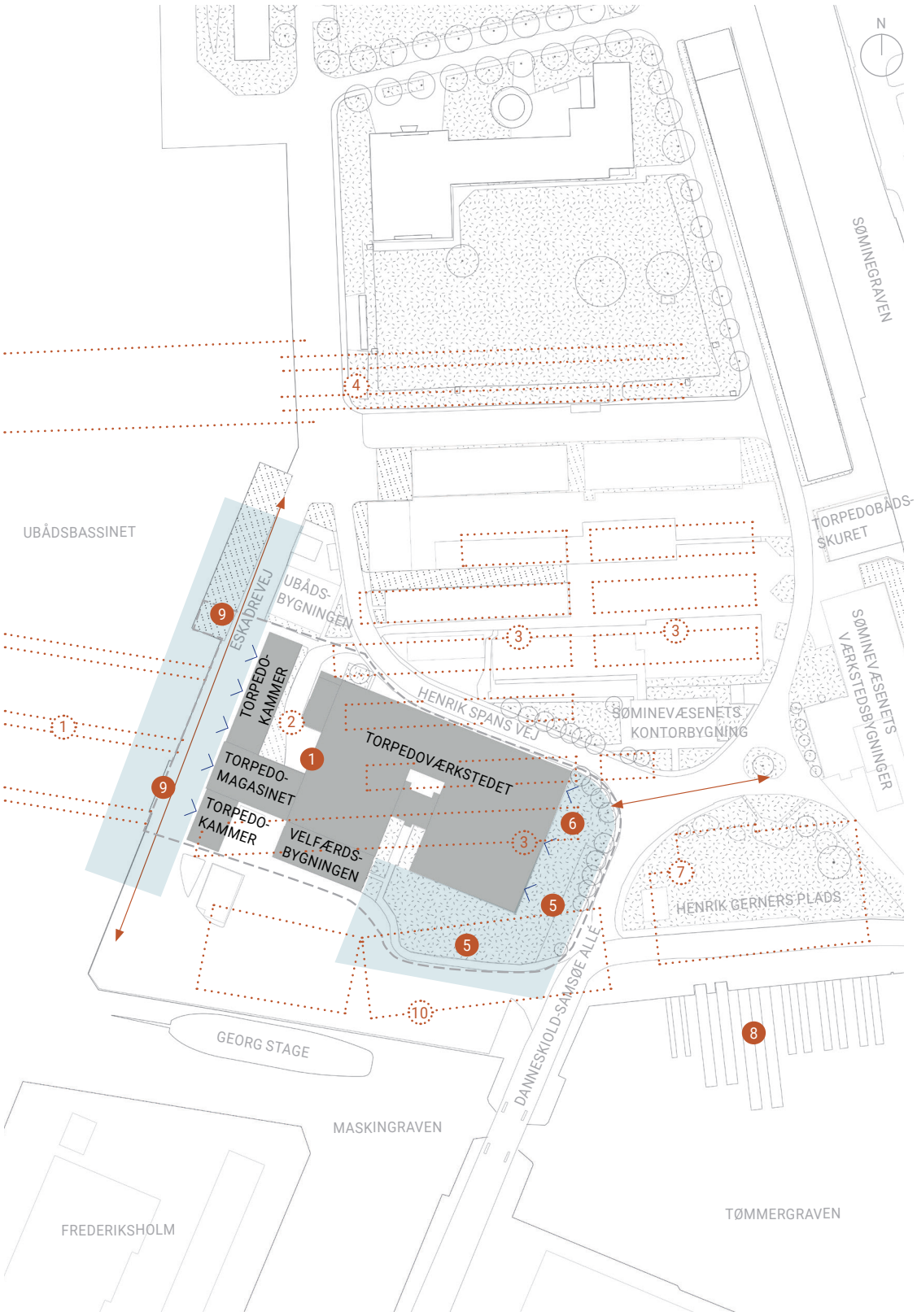
N
SØMINEGRAVEN
UBÅDSBASSINET
TORPEDOBÅDS-
SKURET
UBÅDS-
BYGNINGEN
ESKADREVEJ
TORPEDO-
KAMMER
TORPEDO-
MAGASINET
TORPEDO-
KAMMER
VELFÆRDS-
BYGNINGEN
TORPEDOVÆRKSTEDET
HENRIK SPANS VEJ
SØMINEVÆSENETS
KONTORBYGNING
SØMINEVÆSENETS
VÆRKSTEDSBYGNINGER
HENRIK GERNERS PLADS
DANNESKIOLD-SAMSØE ALLÉ
GEORG STAGE
MASKINGRAVEN
FREDERIKSHOLM
TØMMERGRAVEN
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

UDVALGTE TIDLIGERE OG EKSISTERENDE FORHOLD

1 TIDL. ANLØBSBROER

2 TIDL. VEJ

3 TIDL. TØMMERSKURE

4 OPHALINHGS-BEDDING

5 GRÆS FLADER

6 NEDGANG TIL SIKRINGSRUM

7 TIDL. JERNTORPE-DOBÅDSSKUR

8 OPTRÆK TIL TORPEDOBÅDE

9 ELSKABE

10 TIDL. KANONBÅDS-SKURE

NÆRE OMGIVELSER

HISTORISKE SPOR

SIGTELINJE

RUMLIGHED

UDSYN

BELÆGNINGER

GRÆS

1910 1931 1938 1954 1990'ERNE

Bygningernes tætte relation til vandet ses tydeligt i deres placering tæt på kajen, samt i det fritholdte kajareal med udsyn ud over havneløbet. Bygningernes ankomstside mod vandet understreges desuden i facadernes orientering og høje detaljeringsgrad mod kajen. Torpedobådskammerets og Torpedomagasinets arktiektur er således både funktionsbestemt og underlagt de nationalromantiske træk.

Torpedobygningernes senere tilføjelse med Torpedoværkstedet er i overensstemmelse med samtidens arkitektoniske idealer og står i konstrast til Torpdobådskamrene og Torpedomagasinets. Bygningens omgivende grønne flader er ligeledes karakteristisk for tiden. Omgivelsernes såvel som bygningernes forskellige arkitektoniske udtryk pointerer den kontrastfyldte konstellation som Nyholms bygningsmasse består af.

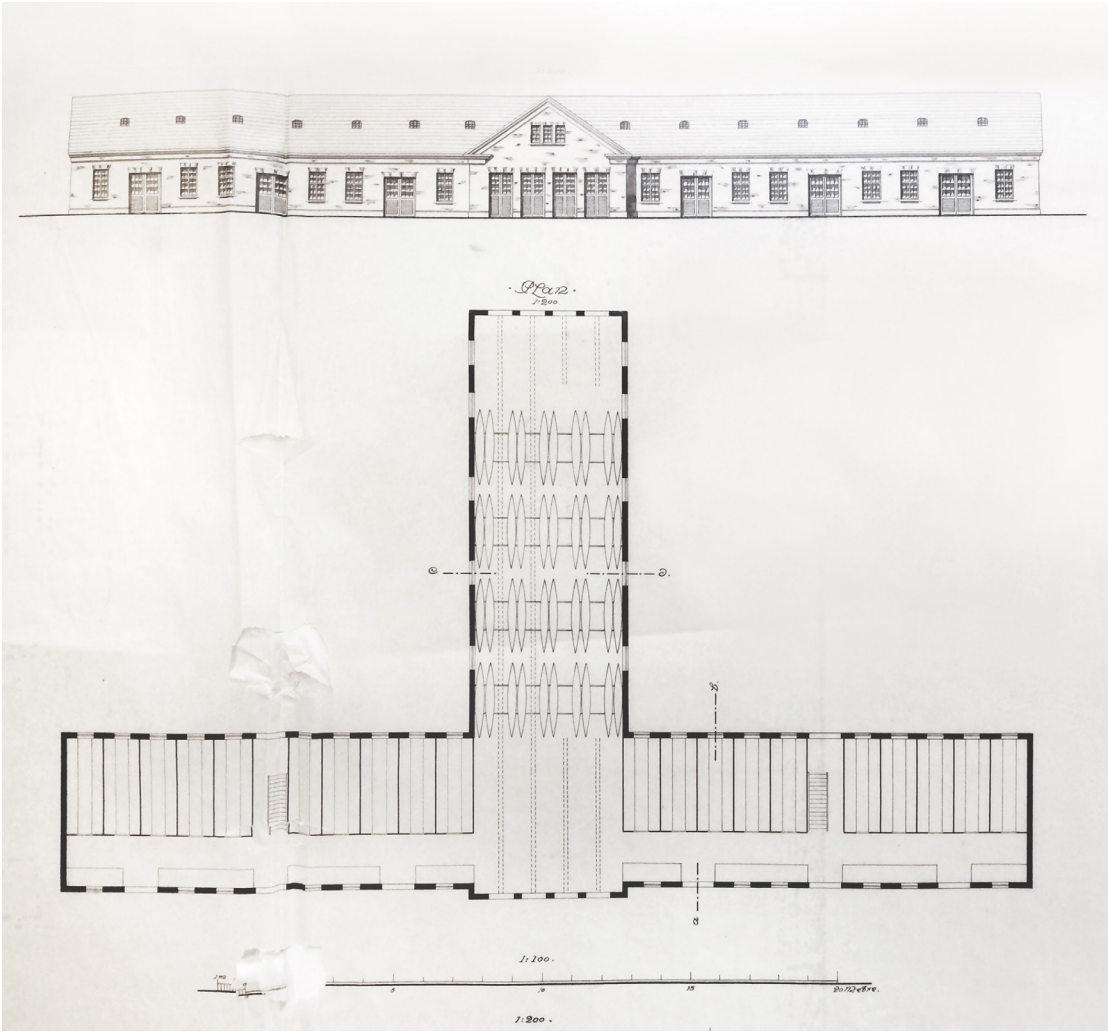

Fig. 1: Opstalt og plan af første projektforslag til opførelsen af de nye torpedobygninger. Her ses torpedoerne indtegnet i magasinbygningen. Juni 1909, Søværnets Bygningsvæsen, Rigsarkivet.

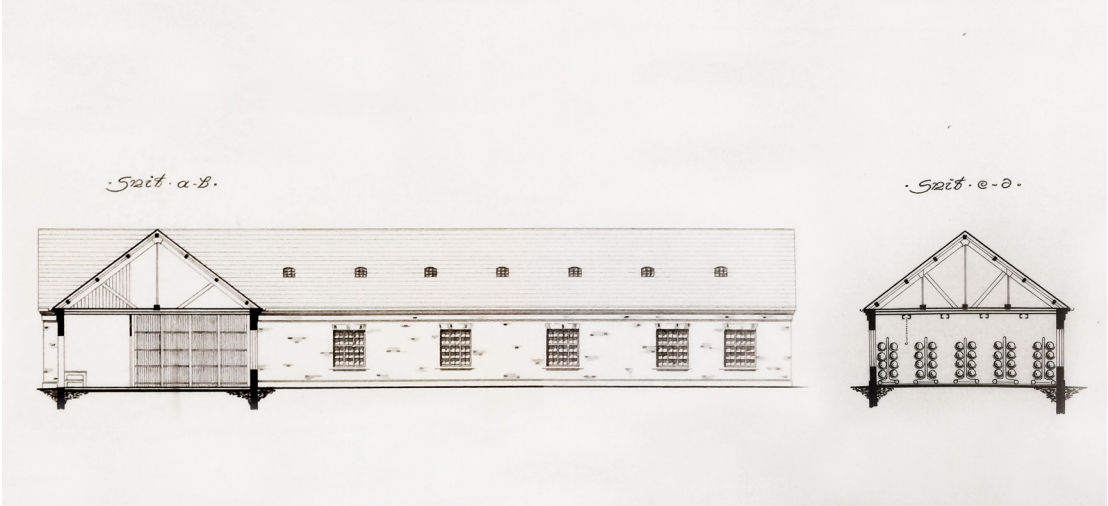

Fig. 2: Opstalt og snit af første projektforslag til opførelsen af de nye torpedobygninger. Her ses en let skille væg i Torpedobådskamrene til venstre på tegningen, samt torpedoerne på stativer i Torpedomagasinet til højre på tegningen. Juni 1909, Søværnets Bygningsvæsen, Rigsarkivet.

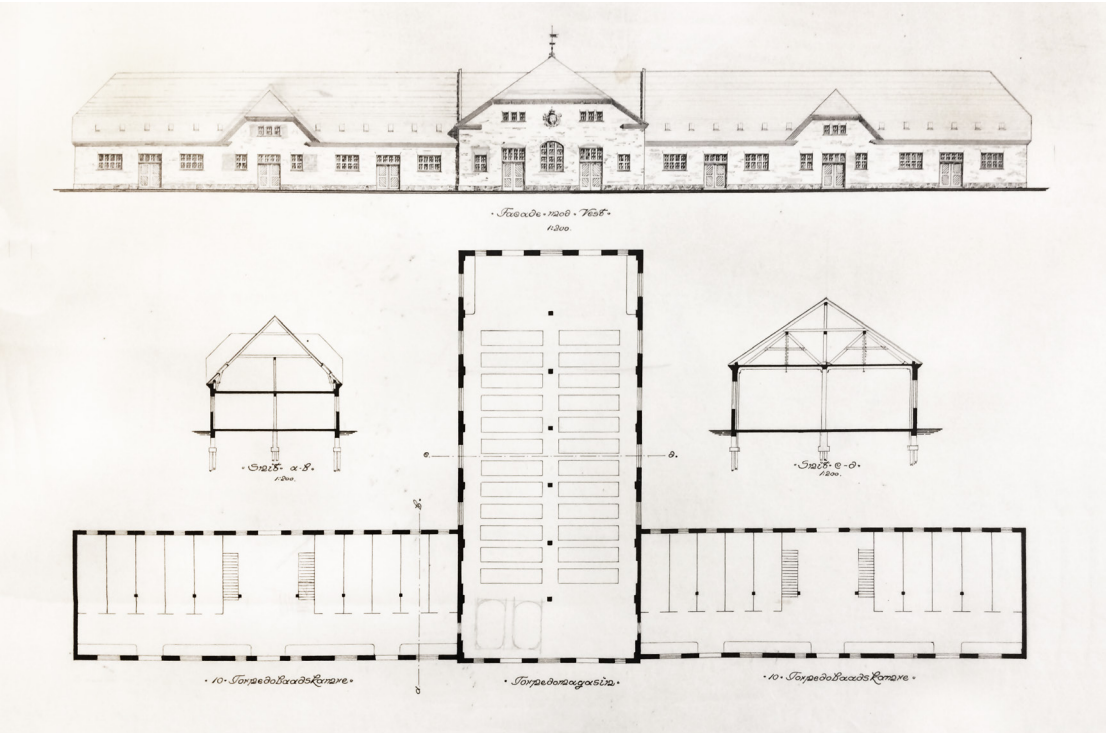

Fig. 3: Tidligere forslag til Torpedomagasinet flankeret af Torpedobådskamrenes to længer. Den enkle plandisponering med smalle kamre mod landsiden og fordelingsgange med porte til vandsiden blev overført til det senere projekt. Projektet blev kun opført med én af de to længer. April 1910, Søværnets Bygningsvæsen, Rigsarkivet.

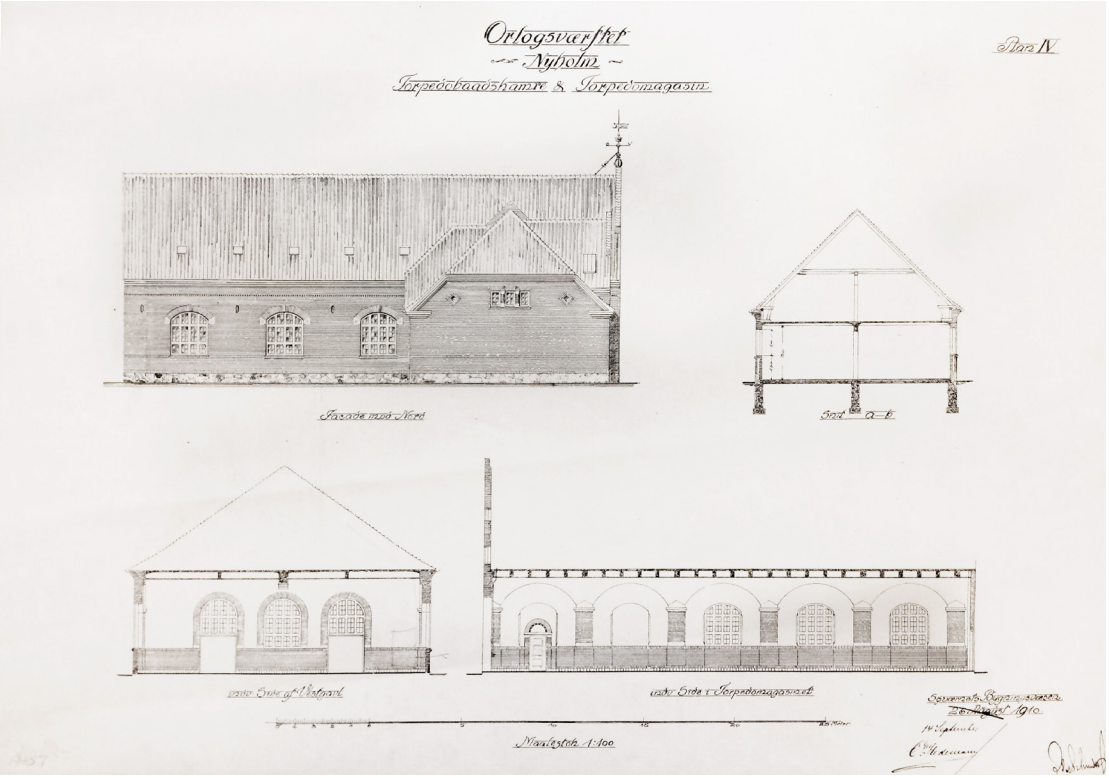

Fig. 4: Opstalt og snit af Torpedomagasinet og Torpedobådskammeret, som bygningerne formentlig er opført. Portene i Torpedomagasinets syd- og nordmure er formentlig indsat senere og har erstattet de østligeste vinduer. Desuden ses den oprindelige nordgavl i Torpedobådskammeret inden bygningen blev udvidet. Desuden er det bemærkelsesværdigt, hvordan det skitserede projektet ændre sig fra at have en mere nøgtern fabrikskarakter til de detaljerede og forfinede bygninger, der er opført. August 1910, Søværnets Bygningsvæsen, Rigsarkivet.

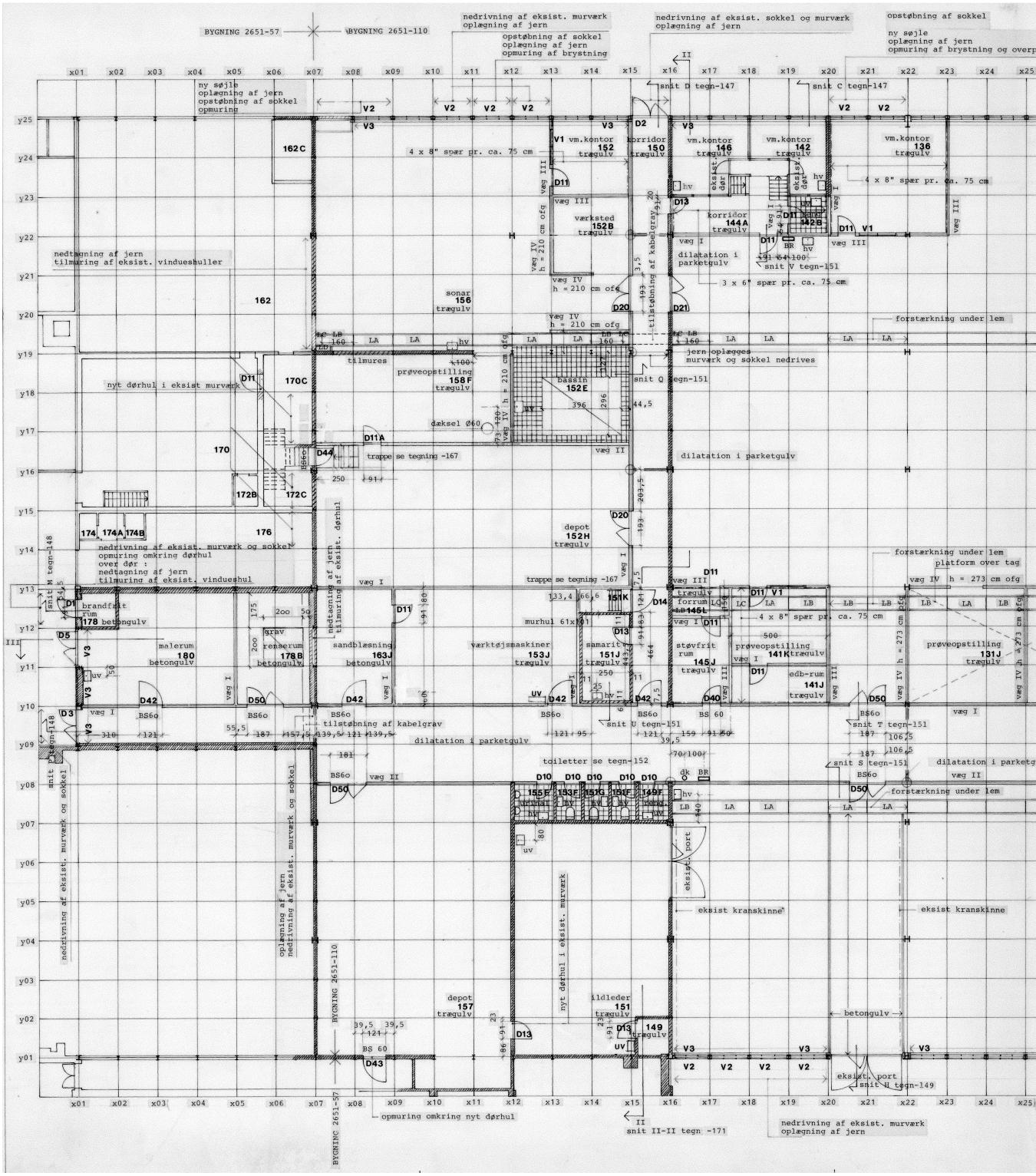
BYGNING 2651-57
BYGNING 2651-110
nedrivning af eksist. murværk oplægning af jern
opstøbning af sokkel oplægning af jern opmuring af brystning
nedrivning af eksist. sokkel og murværk oplægning af jern
opstøbning af sokkel
ny søjle oplægning af jern opmuring af brystning og overp
ny søjle oplægning af jern opstøbning af sokkel opmuring
snit D tegn-147
snit C tegn-147
162C
162
170C
170
172B
172C
174
174A
174B
176
178 betongulv
180 betongulv
178B betongulv
163J betongulv
156 trægulv
158F trægulv
152 trægulv
150 trægulv
146 trægulv
142 trægulv
136 trægulv
152B trægulv
144A trægulv
142B
152E
152H trægulv
151K
151J trægulv
153J trægulv
145J trægulv
141K trægulv
141J trægulv
131J trægulv
155F
153F
151G
151H
149F
157 trægulv
151 trægulv
149 trægulv
4 x 8" spær pr. ca. 75 cm
3 x 6" spær pr. ca. 75 cm
nedtagning af jern tilmuring af eksist. vindueshuller
nyt dørhul i eksist murværk
tilmures
prøveopstilling
bassin
dæksel Ø60
trappe se tegning -167
dilatation i parketgulv
depot
nedrivning af eksist. murværk og sokkel opmuring omkring dørhul over dør : nedtagning af jern tilmuring af eksist. vindueshul
nedrivning af jern tilmuring af eksist. dørhul
brandfrit rum
malerum
grav
renserum
sandblæsning
værktøjsmaskiner
murhul 61x101
samarit
støvfrit rum
edb-rum
tilstøbning af kabelgrav
toiletter se tegn-152
snit U tegn-151
snit T tegn-151
snit S tegn-151
snit Q tegn-151
snit M tegn-148
snit P tegn-148
snit II-II tegn -171
snit U tegn-149
snit V tegn-151
jern oplægges murværk og sokkel nedrives
forstærkning under lem
platform over tag
eksist kranskinne
nyt dørhul i eksist. murværk
opmuring omkring nyt dørhul
nedrivning af eksist. murværk oplægning af jern
betongulv
eksist. port
BYGNING 2651-110
BYGNING 2651-57

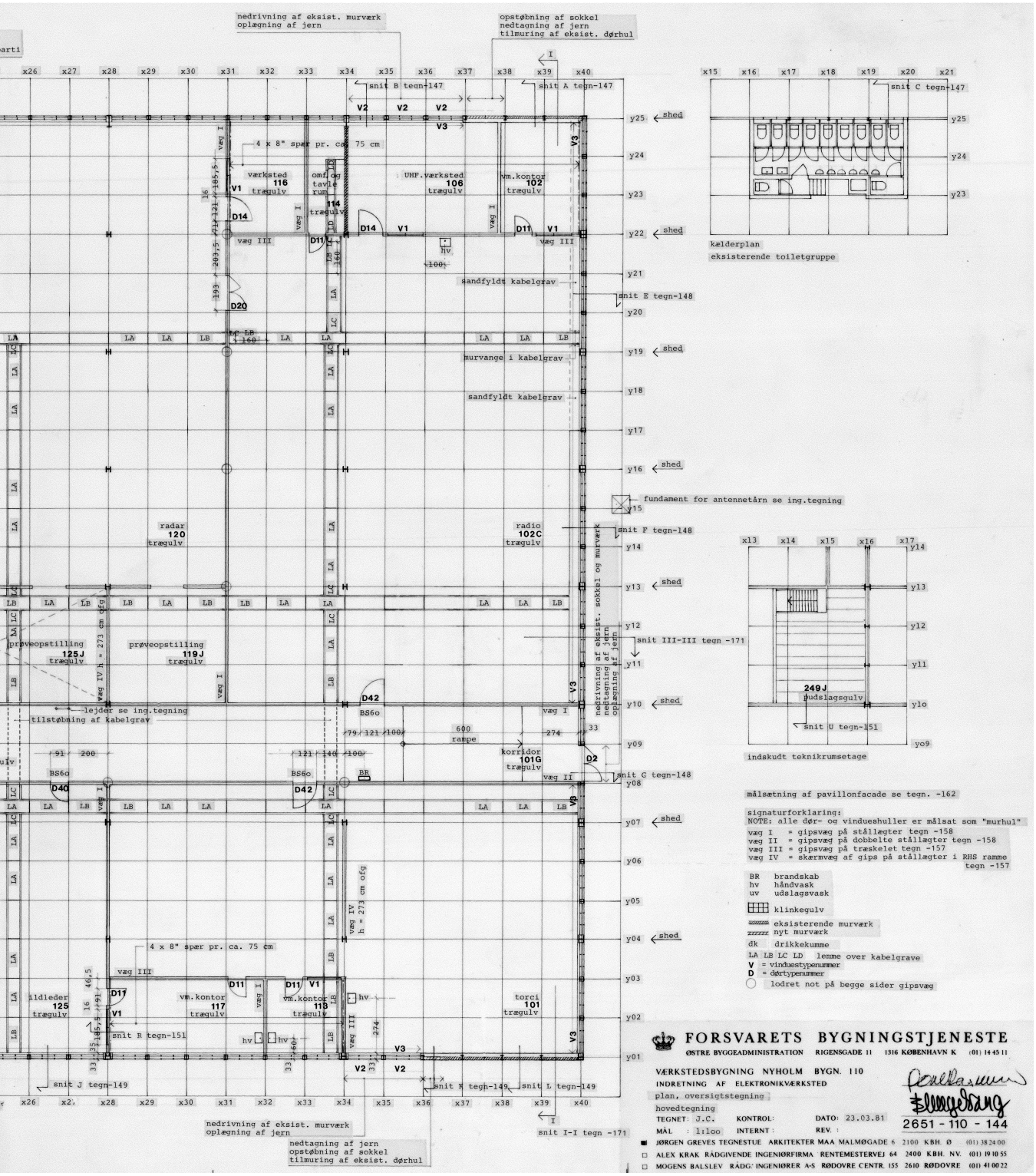

Plantegning over indretning til elektronikværksted i Torpedoværkstedet. Gridsystemet, spændt ud over tegningen, viser bygningens enkle, men stramme, konstruktive opbygning. Underinddelingen af bygningen følger griddets struktur. Marts 1981, Forsvarets Bygningstjeneste.

Den nordlige facade af Torpedoværkstedet, hvor bygningens taktfulde konstruktion er særlig tydlig. På grund af de lodretstillede vinduer i shedtaget, forlænges bygningens facade elegant i højden. Shedtagsbygninger bygget før Torpedoværkstedet har vinduer i konstruktionen, der er mere skråt stillet. De lodretstillede vinduer ses oftest i tilsvarende shedtagsbygninger fra omkring 1950, hvorved Torpedoværkstedet skiller sig ud ved at placere sig i mellem to perioder. For enden vejen af ses det nordlige Torpedobåskammer og Ubådsbygningen, hvor mellemrummet mellem bygningen muliggør udsyn på tværs af havneløbet.

Det sammenbyggede møde mellem Torpedomagasinet og Torpedoværkstedet. Torpedoer er transporteret fra Torpedoværkstedet gennem Torpodomagsinet til kajen, hvis torpdoerne skulle videre til torpedobådene, som lå fortøjet til de tidligere anløbsbroer. Før anlæggelsen af Torpedoværkstedet er torpedoer - højst sandsynlig - transporteret fra Søminevæsenets Værkstedsbygningen via sporvejen og ind gennem porten i Torpedomagasinet.

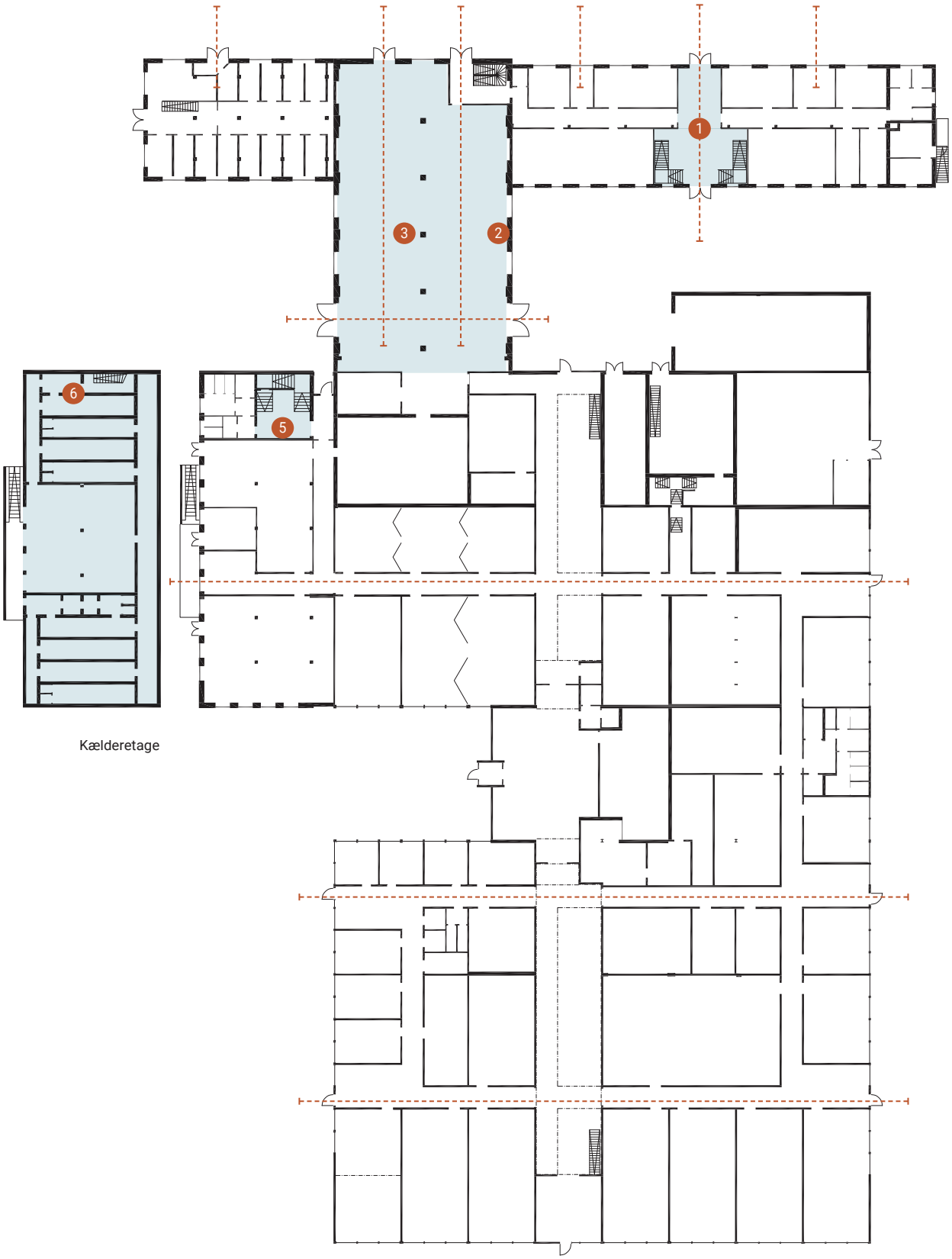

Kælderetage

Stueetage

Rumligheder med stærke karaktertræk, bør bevares

Rumlige sammenhænge, bør bevares

RUMLIGHEDER OG RUMLIGE SAMMENHÆNGE

1 Trapperummet i det nordlige Torpedobådskammer binder ikke blot bygningens stueetage sammen med 1. salsetage, men er også bindeled mellem kajkanten og bygningens resterende rum.

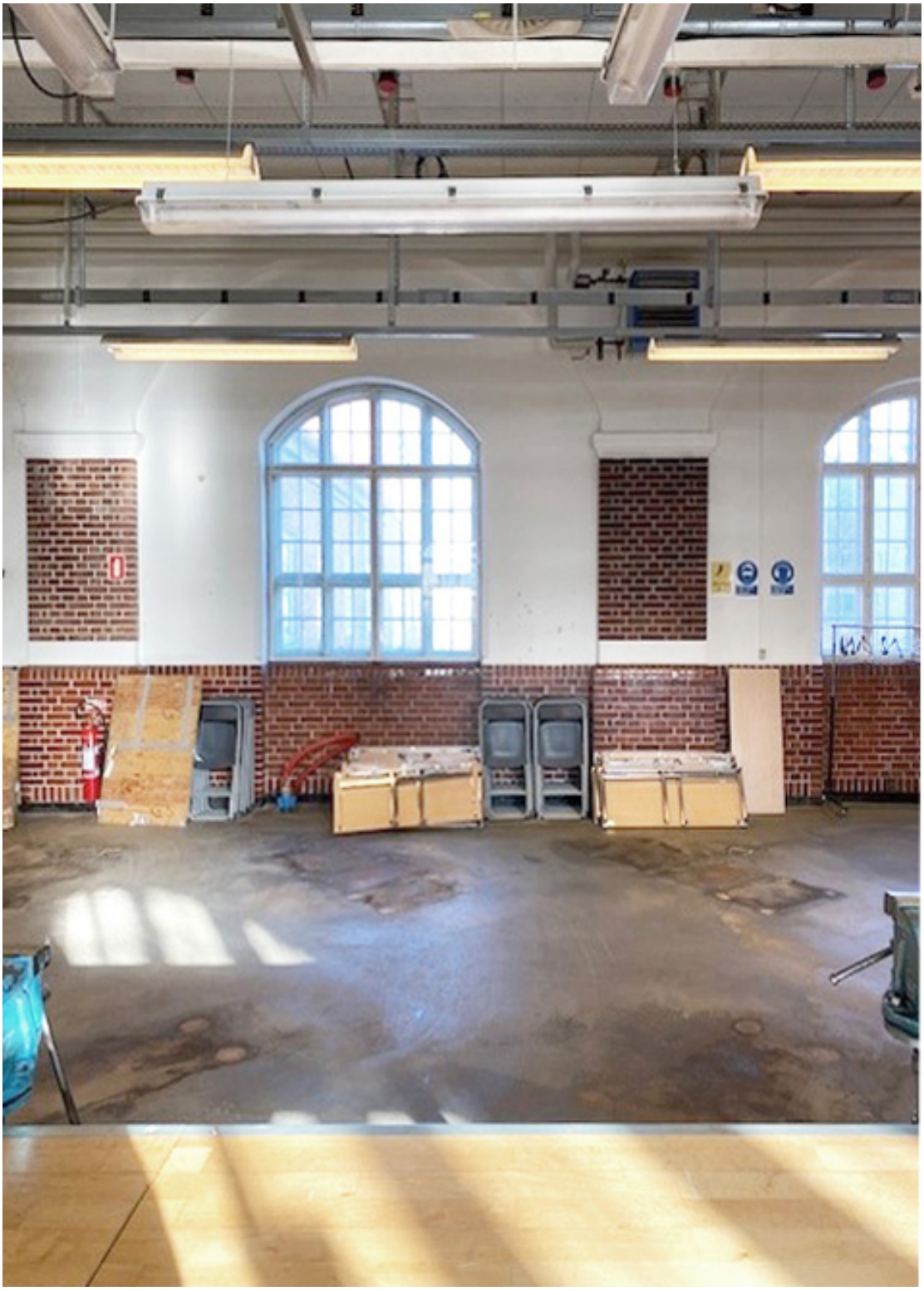

2 Den centrale del af Torpedomagasinet udgøres af det store og høje rum, hvor torpedoer tidligere blev opbevaret. Det skaber en helt særlig rumlighed, hvor rummet udstrækker sig stort set i hele bygningens form og efter den oprindelige plandisponering. Dette understeges af de store og høje vinduespartier, som gennemlyser rummet.

Den klare oprindelige materialeholdning med høj detaljeringsgrad er fremtræden i Torpedomagasinet. Væggene har glaserede, røde tegl i brystningshøjde og på pilastrene, og ved overgangen er teglstenene afrundede, hvilket gør, at overfladerne er robuste og tåler hårdt slid. Pilastrene har en fremtrædende kapitæl med kvartstafsprofilering og nedre kuglestav.

3 Torpedomagasinets oprindelige klare søjlestruktur svækkes noget af, at der i dag er opsat arbejdsborde omkring søjlerne, således de ikke står frit.

4 Tømmerkonstruktionen i Torpedomagasinet tillader et større rumligt udspænd i hele bygningens længde og brede. Det, i tillæg med, at konstruktionen står synligt, giver den øvre etage en værdifuld rumlighed.

5 I trapperummet i Velfærdsbygningen opstår en særlig rumlighed. Dels på grund af rummets højde og dels på grund af trapperummets tilnærmelsesvis kvadratiske form. Desuden giver lysindfaldet fra de højtsiddende - igen - tilnærmelsesvise kvadratiske vinduer rummet en helt særlig atmosfære.

6 I beskyttelsesrummene under Velfærdsbygningen opstår en helt særlig rumlighed i form af de lange smalle gange. Beskyttelsesrummenes plandisponering er stort set oprindelige, og flere oprindelige detaljer, så som ståldøre og friskluftsaggregater, findes stadig.

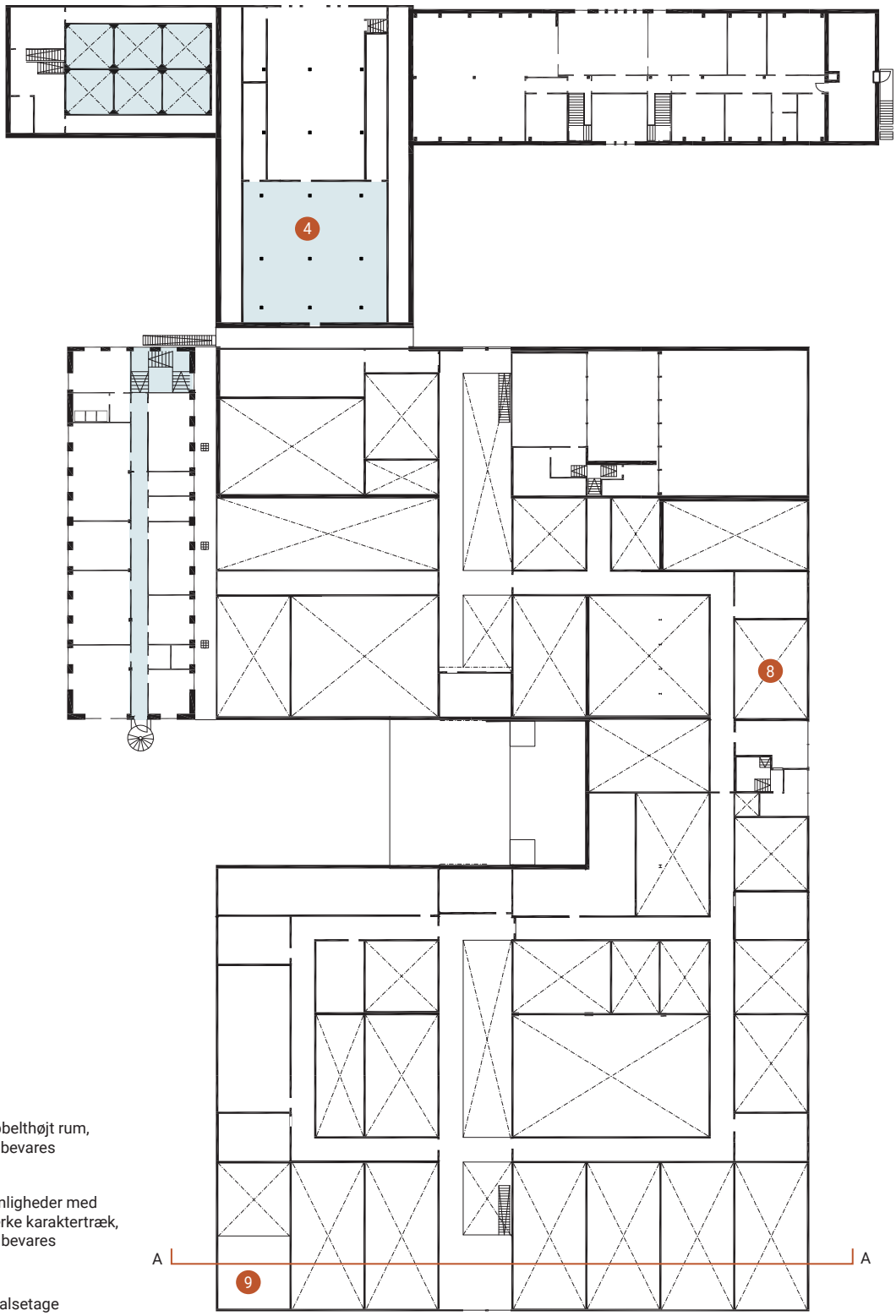

Dobbelthøjt rum,
bør bevares

Rumligheder med
stærke karaktertræk,
bør bevares

1. salsetage

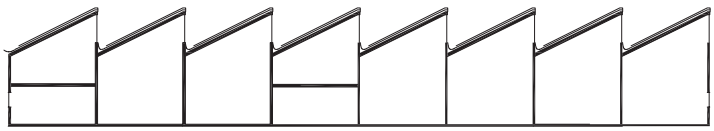

Snit A-A

7 Torpedoværkstedets additive princip synliggøres i rum som udstrækker sig på tværs af bygningens moduler. Her kommer især shedtagets særlige karaktertræk til sin ret.

8 Mod nord i Torpedoværkstedet opstår en særlig rumlighed. På grund af shedtagkonstruktion lodrette vinuder bliver rummene dobbelthøje, hvilket vinduernes placering i henholdsvis facadens tavl og tagets lodrette konstruktion understreger.

9 Torpedoværkstedets dobbelthøje rum tillader indskudte etager. Bygningens lodrette vinduer i tagkonstruktionen samt facadens vinduesbånd tillader daglys at trænge ind til begge etager.

RELATION TIL VANDET

TORPEDOBÅDSKAMRENE OG TOPREDOMAGASINETS NÆRE RELATION TIL VANDET SES TYDELIGT I DERES PLACERING PÅ KAJEN, SAMT DET FRITHOLDTE KAJAREAL MED UDSYN UD OVER HAVNELØBET, HVILKET HAR HØJ KULTURHISTORISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE
DEN NÆRE AFSTAND TIL VANDKANTEN OG DET FRIE UDSYN FRA BYGNINGEN UDOVER HAVNELØBET.

SPORVEJ

DEN TIDLIGERE SPORVEJ TIL TRANSPORT AF TORPEDOER FRA TORPEDOMAGASINET - OG SENERE OGSÅ TORPEDOVÆRKSTEDET - ER FORSAT TYDELIG I BELÆGNINGEN OG HAR HØJ KULTURHISTORISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE
DETTE SPOR, DA DE VIDNER OM BYGNINGERNES TIDLIGERE FUNKTION.

MUR- OG TRÆVÆRK

TORPEDOMAGASINETS VESTGAVL HAR EN SYMMERTISK FACADE-KOMPOSITION OG ER UDFØRT MED EN SÆRLIG DETALJERINGS-GRAD, UDFORMNING OG MATERI-ALEVALG, HVILKET GIVER BYG-NINGEN EN HØJ ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE
BYGNINGENS FACADESYMMETRI, MATERIALEHOLDNING OG DETALJERINGSGRAD, DA DE UNDERSTREGER BYGNINGENS NA-TIONALROMANTISKE STILTRÆK.

BEVARINGSVÆRDIER OG UDVIKLINGSPOTENTIALER

TORPEDOBÅDSKAMRENE OG TORPEDOMAGASINET

Bevaringsværdier
De arkitektoniske værdier ses særligt i Torpedobådskamrenes og Torpedomagasinets nationalromantiske stiltræk, hvor de med godt håndværk er opført i gedigne materialer som tegl og granit. Nationalromantikkens særlig fokus på ærlighed og nationale motiver med røde teglsten og hvide småsprossede vinduer, skinner derfor igennem i bygningerne. Desuden ses de arkitektoniske værdier i bygningsfacadernes underspillede detaljerigdom og murværksdetaljer så som stik, gesimser, halvsøjler og mønstermuring samt snedkerdetaljeringen i vinduer og porte. I det indre er denne detaljerigdom og fokus på materialer særligt til stede i Torpedomagasinet. Her er pilasterne enkelt forfinet omkring kapitælen med en kuglestav, som er holdt i en mat hvid, og står derved i kontrast til de røde glaseret teglsten. Overgangen ved teglstenene har på samme måde fået særlig opmærksomhed som fremtræder i afrundede hjørner. Desuden ses de arkitektoniske værdier i rumstrukturen - særligt i Torpedomagasinet, der står stort set som oprindeligt. Desuden ses en del vigtige kulturhistoriske elementer og spor; elektriske lamper på den vestlige facade, elskabene på kajen, vandbeholderne i det sydlige Torpedobådskammer samt den buede sporvej fra Torpedomagasinet mod Henrik Spans vej. De kulturhistoriske elementer og spor understreger bygningernes tidligere funktion og Forsvarets tilstedeværelse. Desuden har bygningernes placering i nær relation til kajkanten en vigtig kulturhistorisk værdi.

Udviklingspotentialer
Udviklingspotentialet for Torpedobådskamrene og Torpedomagasinet kan blandt andet være at nedrive ikke oprindelige vægge, således at den oprindelige fordelingsgang samt oprindelige porte i den vestlige side af Torpedobådskammeret kan genetableres. Dertil kan nye vægge mod øst opsættes for at genetablere de tidligere kamre. Desuden kan den bærende konstruktion synliggøres igen for at styrke rumstrukturen. Ændringer i bygningerne bør følge bygningens materialeholdning, så bygningens karakter opretholdes.

METALTRÅDDØRE

DE OPRINDELIGE METALTRÅDDØRE I DET SYDLIGE TORPEDOBÅDSKAMMER FREMHÆVER DEN INDUSTRIELLE FUNKTION, HVILKET BÅDE HAR KULTURHISTORISK OG ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE TRÅDDØRERNE, DA DE VIDNER OM BYGNINGENS TIDLIGERE FUNKTION.

SPOR I FACADEN

DET NYERE MURVÆRK UNDER VINDUET AFSLØRER, AT VINDUET HAR ERSTATTET EN TIDLIGERE PORT. ÆNDRINGEN I SIG SELV HAR KULTURHISTORISK VÆRDI, MEN EN GENETABLERING AF PORTEN VIL STYKRE DEN ARKITEKTONISKE VÆRDI OG FORTÆLLINGEN OM DEN NÆRE RELATION TIL KAJEN OG VANDET.

DET ANBEFALES AT BEVARE SPORET I MURVÆRKET ELLER **GENETABLERE** DEN TIDLIGERE PORT.

MØNSTERMURING

MØNSTERMURING I FORMSTEN SAMT VEDERLAG I NEXØ SANDSTEN MED EN KOBBERFODBLIK VED TORPEDOMAGASINETS VESTGAVL ER MED TIL AT GIVE BYGNINGEN EN FORNEM DETALJERINGSGRAD, HVILKET HAR HØJ ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE DISSE BYGNINGSDETALJER, DA DE ER BETYDNINGSFULDE FOR BYGNINGENS ARKITEKTONISKE HELHEDSUDTRYK.

ELEKTRISKE LAMPER

FEM OPRINDELIGE ELEKTRISKE LAMPER ER PLACERET PÅ TORPEDOBÅDSKAMRENE OG TORPEDOMAGASINETS FACADER UD MOD VANDET. LAMPERNE HAR EN HØJ KULTURHISTORISK VÆDRI.

DET ANBEFALES AT BEVARE LAMPERNE, FORDI DE FORTÆLLER OM FORBINDELSEN MELLEM ELEKTRICITET OG TORPEDOER. DESUDEN VISER DE BEHOVET FOR AT OPLYSE KAJAREALET, DER VAR ET VIGTIGT ARBEJDSSTED.

DETALJERET KAPITÆL

DEN FREMTRÆDENDE KAPITÆL ER DETALJERET MED KVARTSTAF PROFILERING OG NEDRE KUGLESTAV, HVILKET HAR HØJ ARKITEKTONISKE VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE BYGNINGENS HØJE DETALJERINGSGRAD, SOM PÅ TRODS AF BYGNINGENS KLARE FUNKTIONSBESTEMTE UDFORMING TIL MAGASIN STADIG PÅPEGER OPFATTELSEN AF ARKITEKTUREN SOM BYGNINGSKUNST.

AFRUNDEDE HJØRNER

TORPEDOMAGASINETS BRYSTNING BESTÅR AF GLASERET TEGL, HVOR AFRUNDEDE FORMSTEN UNDER VINDUET MARKERER OVERGANGEN MELLEM DE TO BYGNINGSDELE. VINDUEPARTIETS MURHUL HAR PÅ SAMME MÅDE AFRUNDEDE HJØRNER, SOM UNDERSTREGER BYGNINGENS INDUSTRIELLE FUNKTION, DA DISSE OVERGANGE OG OVERFLADER KAN TÅLE HÅRDT SLID. DENNE OPMÆRKSOMHED PÅ MATERIALERNES UDFORMNING HAR HØJ ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE BYGNINGENS OPRINDELIGE DETALJERING OG OVERFLADER, DA DE STYRKER BYGNINGENS HELHED.

SYNLIG TRÆKONSTRUKITON

TRÆKONSTRUKTIONEN I TORPEDOMAGASINET STÅR SYNLIG, HVILKET HAR HØJ ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE DEN SYNLIGE KONSTRUKTION, DA DEN STYRKER RUMSTRUKTUREN SAMT UNDERSTREGER NATIONALROMANTIKKENS OPTAGETHED AF ÆRLIGHED I ARKITEKTUR.

FACADEKOMPOSITION

DE VELPROPORTIONEREDE VINDUERS PLACERING I FACADEN, GIVER VELFÆRDSBYGNINGEN ET FLADT OG STRAMT UDTRYK. DET UNDERSTREGES AF, AT DEN RØDE MØRTELFUGE OG DE RØDE MURSTENS SYNES AT SAMMENSMELTE VISUELT TIL ÉN FLADE, HVILKET ER EN ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE DEN STRAMME KOMPOSITION OG DE ENKELT UDFØRTE BYGNINGSDETALJER, DA DE ER BETYDNINGSFULDE FOR BYGNINGENS ARKITEKTONISKE HELHEDSUDTRYK.

BETONKONSTRUKTION

BETONKONSTUKTIONEN I VELFÆRDSBYGNINGEN, HVOR AFTRYKKET FRA STØBEFORSKALLINGEN I BETONEN ER EN TAKTIL OVERFLADE, DER HAR ARKITEKTONISK VÆRDI OG FORTÆLLER OM KONSTRUKTIONEN.

DET ANBEFALES AT BEVARE DEN SYNLIGE BETONKONSTRUKTION, OG FJERNE MINDRE RUM I STUEETAGEN FOR AT STYKE BYGNINGENS RUMSTRUKTUR MED SYNLIG SØJLER. HERTIL AT BEVARE DEN TAKTILE OVERFLADE, SOM INDSKRIVER BYGNINGEN I ARKITEKTURENS MODERNISTISKE STILPERIODE.

STÅLDØRE I BESKYTTELSESRUM

DE OPRINDELIGE STÅLDØRE I BESKYTTELSESRUMMENE UNDER VELFÆRDSBYGNINGEN, HAR BÅDE EN AKRITEKTONISK, OG SÆRLIG, EN HØJ KULTURHISTORISK VÆRDI. HERTIL KOMMER, AT BESKYTTELSESRUMMENE STORT SET STÅR SOM OPRINDELIGT HAR LIGELEDES SAMME VÆRDIER.

DET ANBEFALES AT BEVARE DE OPRINDELIG STÅLDØRE OG PLANDISPONERINGEN, DA DE FORTÆLLER OM FAREN FOR LUFTANGREB I TIDEN OMKRING ANDEN VERDENSKRIG OG SENERE UNDER DEN KOLDE KRIG.

VELFÆRDSBYGNINGEN

Bevaringsværdier
De arkitektoniske værdier ses særligt i Velfærdsbygningens enkle bygningskrop og taktfaste vinduesplacering. Modsat Torpedobådskamrene, hvor vinduerne er placeret relativt dybt i facaden, er vinduerne i Velfærdbygningen derimod placeret nærmest plant med facaden. Dertil kommer, at de røde mursten visuelt smelter sammen med den røde mørtelfuge, hvilket yderligere gør facadens udtryk mere flad, og bygningen har derved en helt særligt arkitektonisk karakter. Indvendigt er det særligt rumstrukturen med de synlige søjler i stueetagen, som har værdi. Den arkitektoniske ærlighed i form af materialeholdningen, som på samme måde ses ved Torpedobådskamrene og Torpedomagasinet, er endnu tydeligere i Velfærdsbygningens modernistiske træk. Desuden er sikringsrummene under bygningen af en høj kulturhistorisk værdi i tillæg til, at de står tilnærmelsesvis som oprindeligt.

Udviklingspotentialer
Udviklingspotentialet for Velfærdsbygningen vil være at nedrive nyere opsatte vægge i stueetagen, således at betonkonstruktionen og søjler bliver synlig, hvilket vil styrke rumstrukturen. Ændringer i bygningerne bør følge bygningens materialeholdning, så bygningens karakter opretholdes.

MATERIALER OG UDFORMNIG

TRAPPENS SPINKLE BALUSTRE, TRÆHÅNDLISTEN OG AFRUNDEDE TRAPPETRIN SAMT TRAPPERUMMETS OVERFLADER HAR EN HØJ AKRITEKTONISK VÆRDI, DA DET UNDERSTREGER VELFÆRDSBYNINGENS ENKLE MATERIALEHOLDNING MED SLIDSTÆRKE OVERFLADER.

DET ANBEFALES AT BEVARE DEN ENKLE MATERIALEHOLDNING, DA DET ER ET BETYDNINGSFUDLT UDTRYK FOR BYGNINGEN SOM HELHED, OG GØR DEN TIL ET FINT EKSEMPEL FOR DATIDENS BYGGERI.

GRØNNE FLADER

TORPEDOVÆRKSTEDETS OMGIVENDE GRØNNE FLADER ER ET KARAKTERISTISK TRÆK FOR DATIDENS FABRIKSBYGGERI. DE ÅBNE AREALER TILLOD SAMTIDIG VISUEL FORBINDELSE MELLEM ALLE SØMINEVÆSENETS BYGNINGER PÅ DET SYDLIGE NYHOLM OG TRANSPORTEN DER I MELLEM, HVILKET HAR STOR MILJØ-MÆSSIG SÅVEL SOM KULTURHISTORISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE DE ÅBNE AREALER OMKRING BYGNINGEN, DA DE ER ELEMENTÆRE FOR FORSTÅELSEN AF DET SAMLEDE BEBYGGELSESMILJØ.

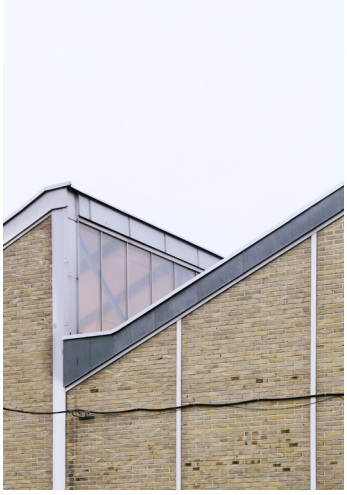

SHEDTAG

SHEDTAGET PÅ TORPEDOVÆRKSTEDET ER I TAKT MED SAMTIDENS ÅND MED NYE BYGGEMETODER OG -MATERIALER. SAM-TIDIG TILLADER VINDUERNE I TAGKON-STRUKTIONEN, AT DAGSLYS KAN OPLYSE HELE BYGNINGENS, HVILKET HAR HØJ ARKITEKTONISKE VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE TAGETS FORM OG KONSTRUKTIVE OG LYSMÆS-SIGE FUNKTIONALITET.

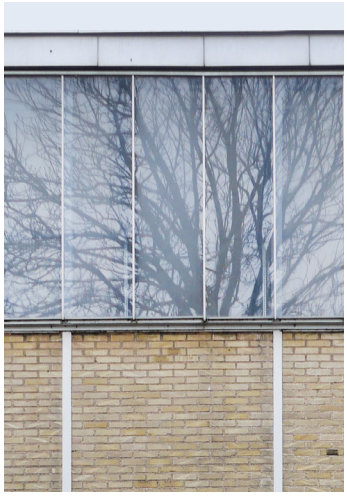

JERNVINDUER

DE SMALLE OPRINDELIGE JERNVINDUER HAR I FORM AF DERES PROPORTIONER, KOMPOSTION OG MATERIALER I TORPE-DOVÆRKSTEDETS SHEDTAGSKONSTRUK-TION EN HØJ ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE JERNVINDU-ERNES BETYDNINGFULDE ARKITEKTO-NISKE UDTRYK, DA DE TYDELIGGØR BYG-NINGENS MODERNISTISKE STILTRÆK.

TORPEDOVÆRKSTEDET

Bevaringsværdier
De arkitektoniske værdier ses særligt i Torpedoværkstedet, som tydeligevis følger samtidens fabriksbyggeri. Dette byggeri kendetegnes ved konstellationen af etage- og fladebygninger opført på større grønne flader. Desuden har bygningerne høj arkitektonisk værdi, som hver især er et udtryk tidens funktionelle stil og tankegang, hvilket kommer til udtryk i Torpedoværkstedets stramme og enkle facader i jernbindingsværk med udfyldte tavl i gule mursten og vandrette vinduesbånd. Vinduernes sprosser er tilpasset jernbindingsværket, således at tre vinduer udfylder et modulfelt. Desuden har Torpedoværkstedets synlige shedtagskonstruktion og de oprindelige jernvinduer tilsvarende høj arkitektonisk værdi.

Desuden ses en høj arkitektonisk værdi ved planløsningen med de tidligere åbne værkstedsarealer i direkte forbindelse til Torpedomagasinet, men da denne planløsning senere er ændret, er den arkitektonsike værdi ligeledes ændret. Linjen fra Torpedoværkstedet gennem Torpedomagasinet til kajkanten har derved både en arkitektonisk såvel som kulturhistorisk værdi, da sigtelinjen ligeledes pointerer transportvejen af torpedoer samme vej.

Udviklingspotentialer
Udviklingspotentialet for Torpedoværkstedet vil være at nedrive vægge og indskudte etager, således at den synlige konstruktions modulsystem vil fremstår tydligere, hvilket vil styrke rumstrukturen. Opsætning af nye vægge bør følge bygningens konstruktions princip og grid. Ændringer i bygningerne bør desuden følge bygningens materialeholdning, så bygningens karakter opretholdes.

SYNLIG KONSTRUKTION

DEN ENKLE OG SYNLIGE STÅL-KONSTRUKTION I TORPEDOVÆRK-STEDET, GIVER BYGNINGEN DENS FABRIK KARAKTER OG HØJE ARKITEKTONISKE VÆRDI. VIN-DUESBÅNDET I SHEDTAGSKON-STRUKTIOEN HAR LIGELEDES EN HØJ ARKITEKTONISK VÆRDI.

DET ANBEFALES AT BEVARE SHEDTAGSKONSTRUKTIONENS SYNLIGHED OG ENKELTHED, SAMT PLACERINGEN AF DET VELPRO-PORTIONERET VINDUESBÅND.

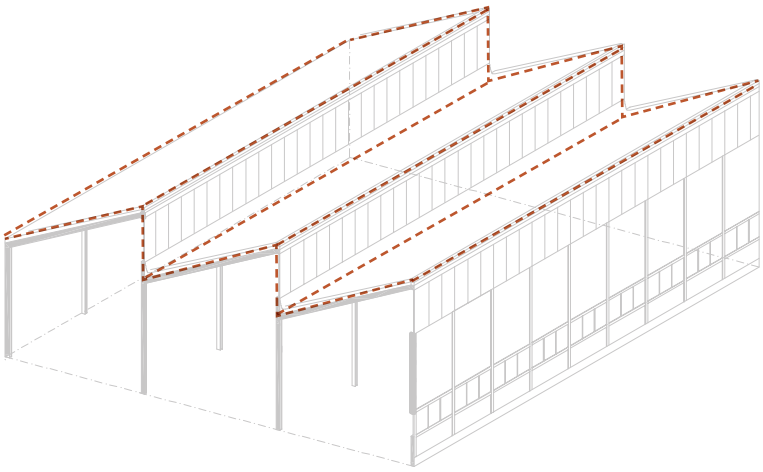

Tagform, bør bevares

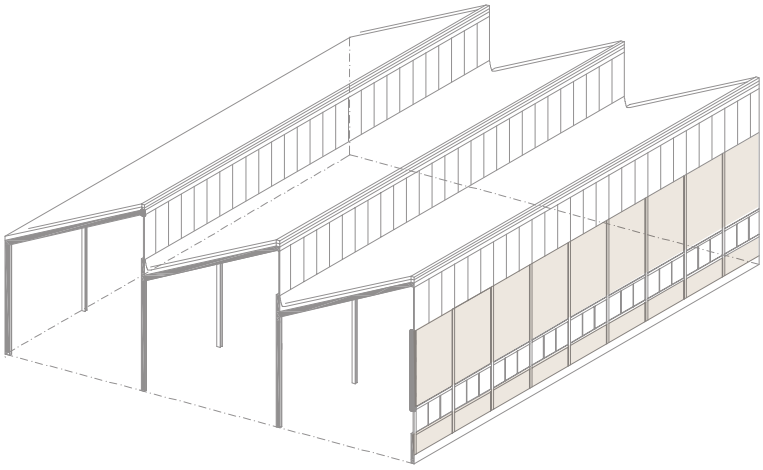

Murstenstavl, bør bevares

DIAGRAMMATISKE PRINCIPPER FOR TORPEDOVÆRKSTEDET

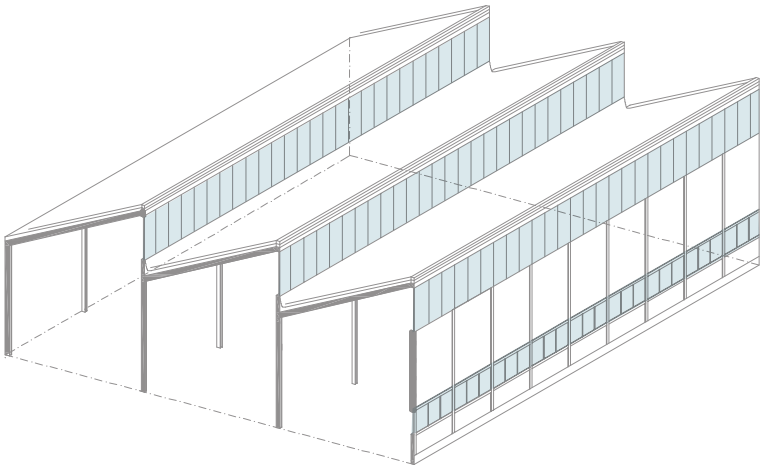

Vinduesbånd, bør bevares

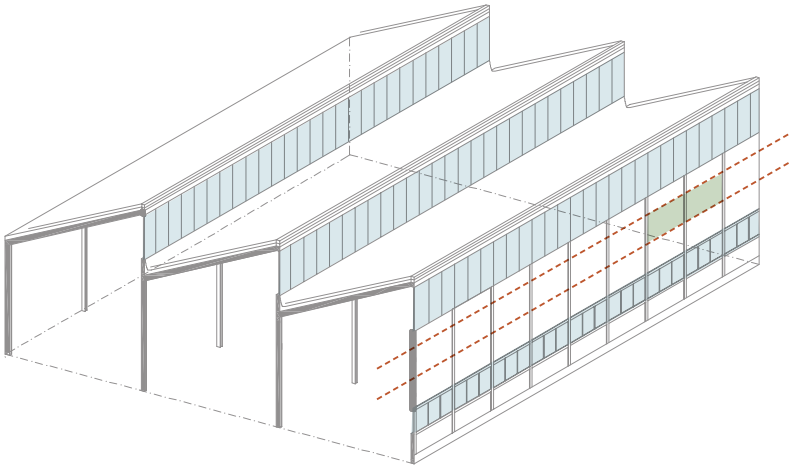

Vinduer kan tilføjes ved indskudte dæk. Vinduer bør ikke være et sammenhængende vinduesbånd.

Vinduer bør følge jernbindingsværkskonstruktionen og have samme dimension som eksisterende vinduer. Eksisterende dør- og vinduesfelter bør ikke ændres i dimension, ej heller bør de oprindelige bygningsdele udstiftes.

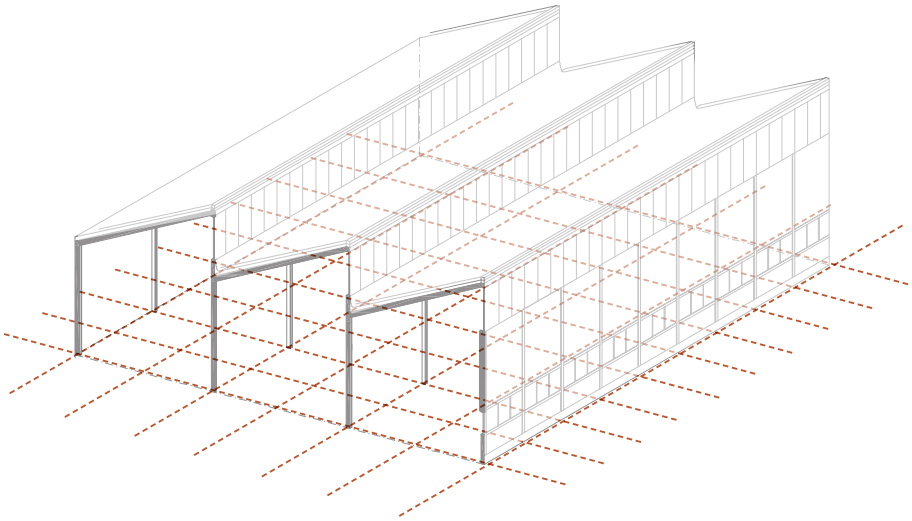

Gridstruktur,
bør bevares

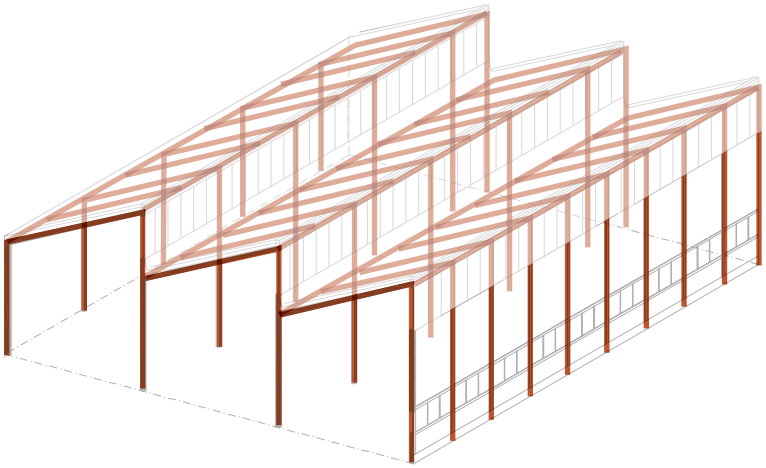

Søljekonstruktion

Stålsøjle/dragekonstruktion,
bør bevares synlig

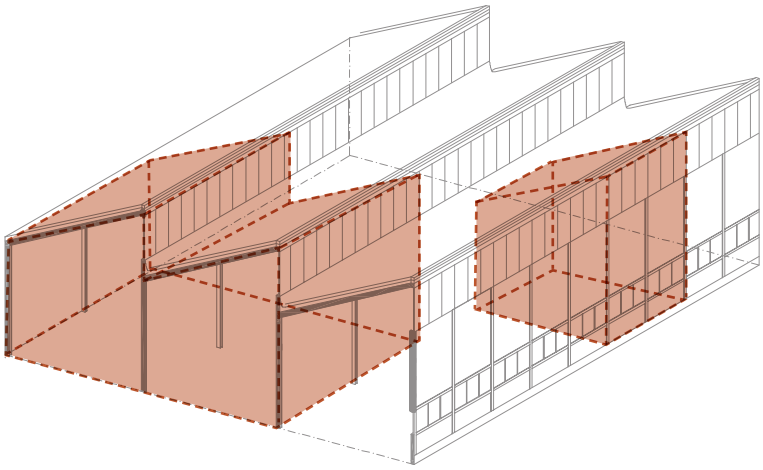

Dobbelthøje rummeligheder,
bør bevares

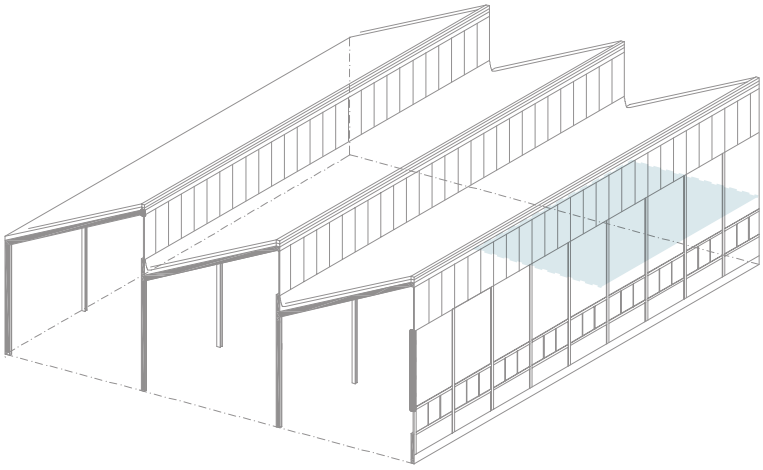

Dæk,
kan tilføjes i begrænset omfang

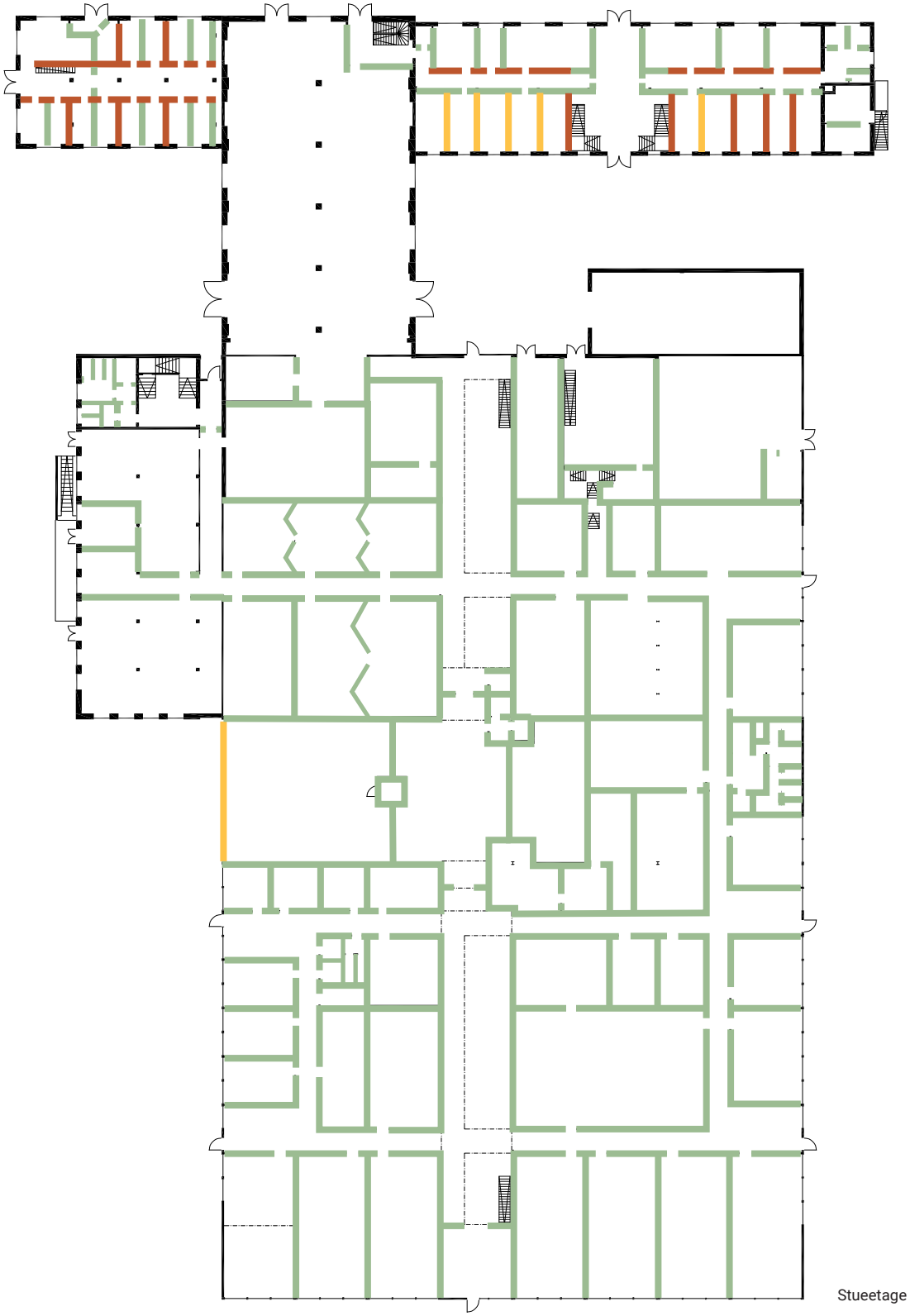

Stueetage

Vægge,
kan fjernes

Vægge,
bør bevares

Vægge,
kan tilføjes

BEVARING, NEDRIVNING OG TILFØJELSE AF VÆGGE OG SØJLER

Det bærende træk i Torpedobygningerne er de store åbne sammenhænge. Bygningerne indre kan underinddeles efter behov betinget af produktion og/eller funktion. For at kunne styrke eksisterende rumligheder, kan nye vægge og søjler (markeret med gult) med fordel opføres.

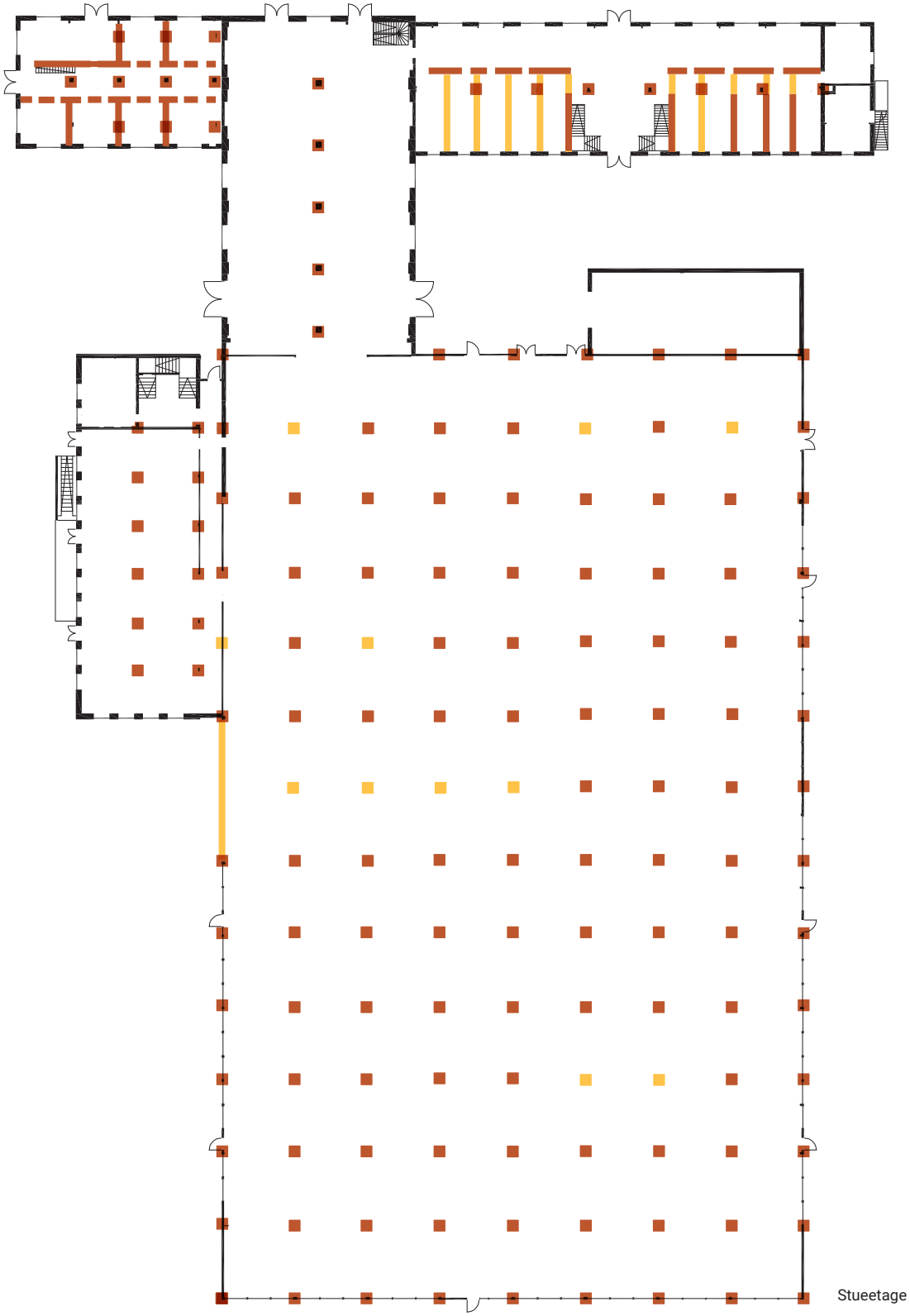

Søjlekonstruktion, bør bevares

Vægge, bør bevares

Vægge og søjle kan tilføjes

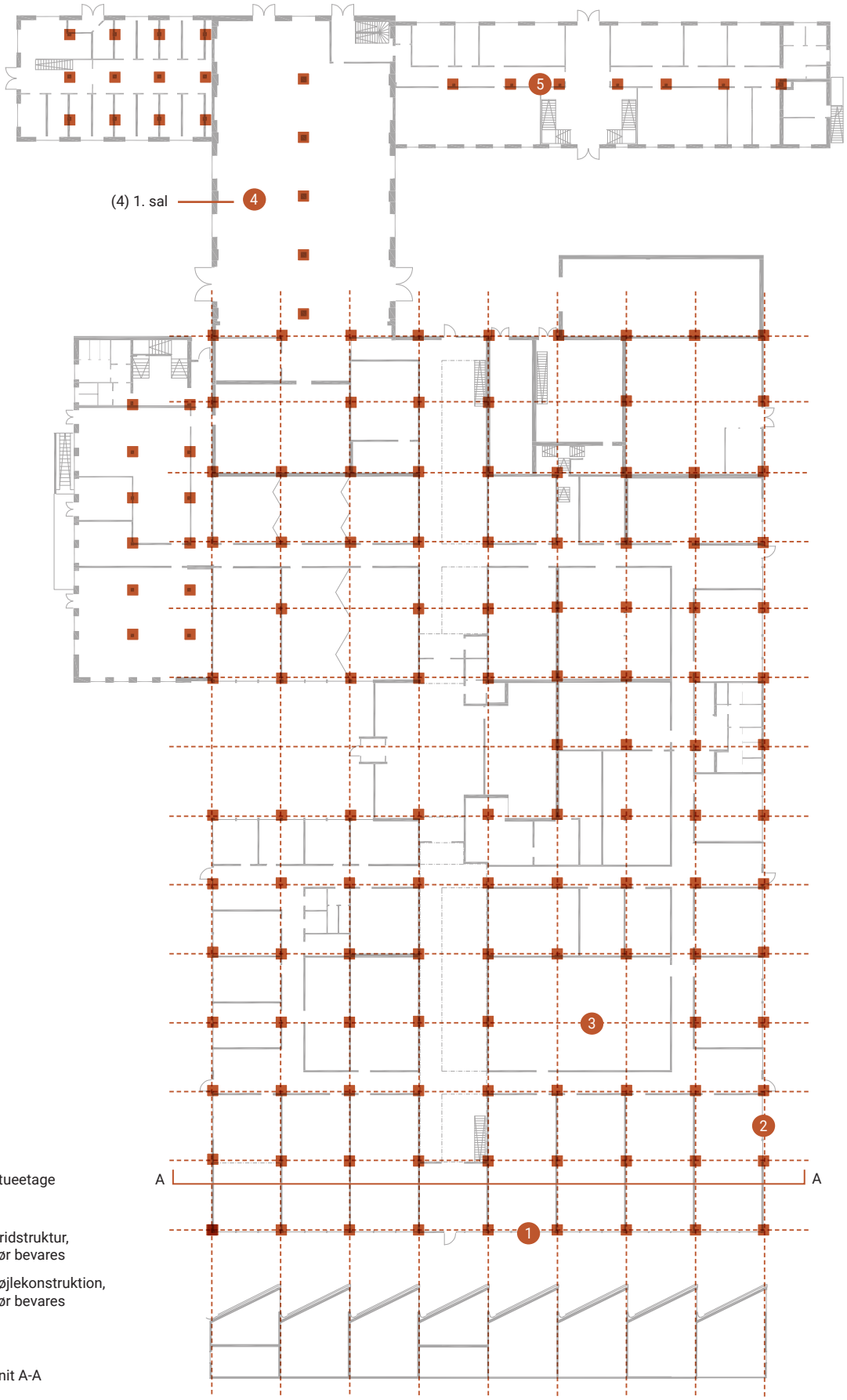

Stueetage

Gridstruktur,
bør bevares

Søjlekonstruktion,
bør bevares

Snit A-A

BEVARING AF KONSTRUKTIONER

1 Shedtagets form er ikke blot et af bygningens karakteriske arkitektoniske træk, men det har også en væsentlig konstruktiv betydning. Det medvirker, at nye bygningsvolumerne kan tilføjes, så længe det overholder bygningens additative princip og materialeholdning.

2 Torpedoværkstedet er bygget med et synligt og tydeligt konstruktionsprincip. Dette er blandt andet særligt tydligt i facadens hvidmalet jernbindingsværk, som giver bygningen sit klare og enkle arkitektoniske udtryk.

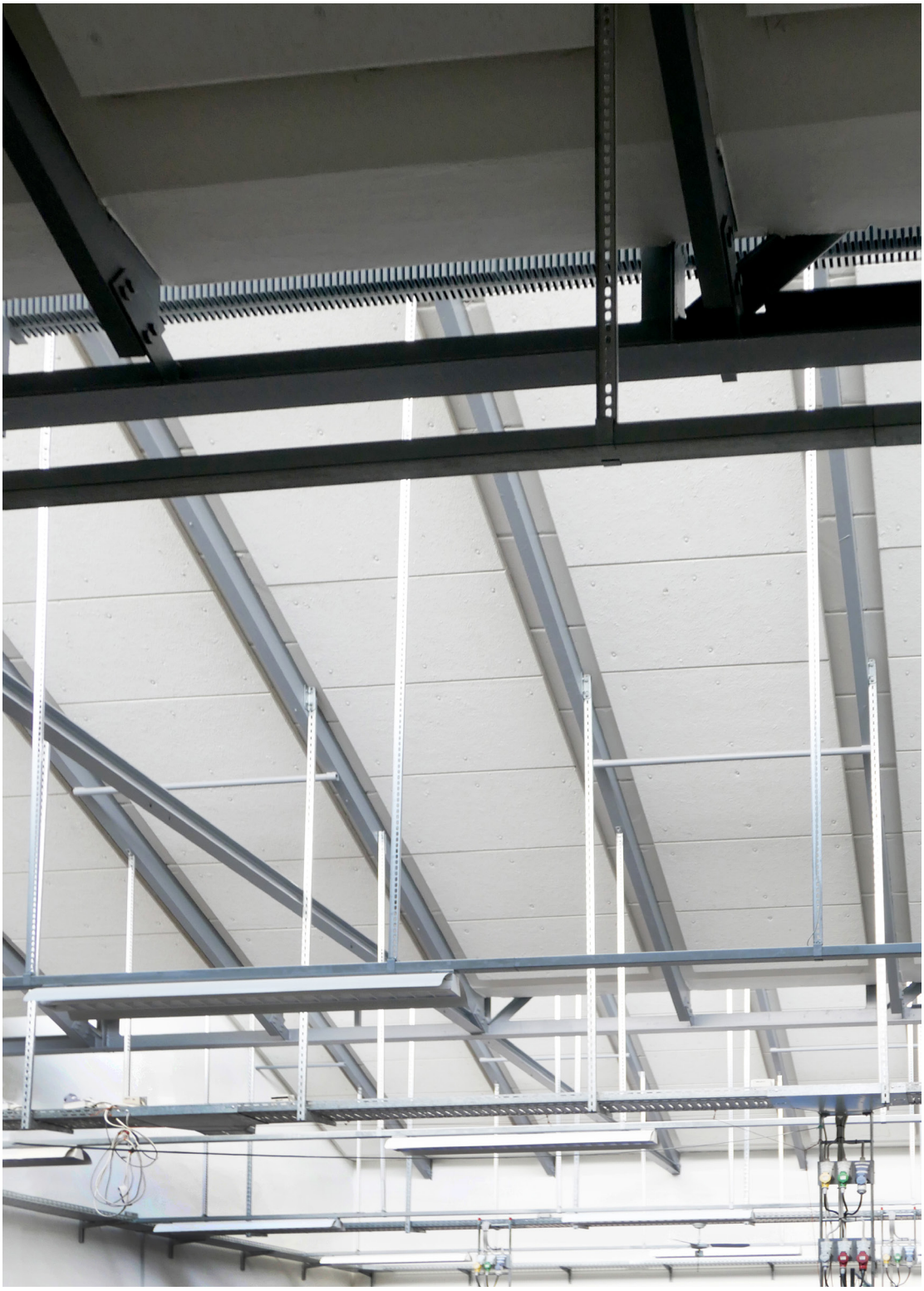

3 Shedtagskonstruktionen, som den optræder indefra. Her underbygger lampeophæng og de enkle lyddæmpende plader i loftet den industrielle karakter, som bygningen i sin arkitektoniske robusthed kan bære.

4 Torpedomagasinets øvre tømmerkonstruktion er letaflæselig, hvor hjørnebåndene er synlige, og tømmerkonstruktionen har derved et let og åbent udtryk.

5 Tømmerkonstruktionen i det nordlige Torpedobådskammer er blevet inddækket i gips, hvilket fratager konstruktionen sin arkitektoniske kvalitet. Særligt, at tømmerkonstruktionens hjørnebånd er inddækket, giver konstruktionen et tung og lukket udtryk.

3 VÆSENTLIGE PERSPEKTIVER FOR NYHOLMS VIDERE UDVIKLING

Skoleskibet Georg Stage fra 1934 med bemandingen kravlende i masterne, og liggende ved Nyholms sydkaj.

DEN FREMTIDIGE ANVENDELSE

”På Nyholm har man bygget om og anvendt bygningerne gang på gang til nye funktioner. Det viser diagrammerne med al tydelighed. Mange af bygningerne har givetvis været brugt til endnu flere formål, end vi har kunne researche os frem til i denne analyse. Det kendetegnende er, at bygningerne har kunnet modstå disse forandringer. Netop derfor har de overlevet. De er forblevet relevante. Det hænger naturligvis sammen med den måde, de er tegnet, tænkt og udført på. De rummer alle kvaliteter rumligt, æstetisk og håndværksmæssigt, som gør, at det har givet mening at bevare dem, vedligeholde dem og lave små justeringer, hvor det har været nødvendigt. Den skiftende brug har sat små spor, som i sig selv er vidnesbyrd om tiden, der er gået. Denne sameksistens af tiden og de historiske lag, er gennemgående overalt på Nyholm. Sameksistensen har kunnet lade sig gøre, fordi mødet mellem den eksisterende bygningsmasse og de nye funktionskrav aldrig er blevet et problem.

Det er sand arkitektonisk robusthed, men også bæredygtighed. Bygningerne er bygget med ét formål for øje, men på trods af det specifikke formål lykkedes det at bygge noget, som er generelt anvendeligt og robust. Det er udtryk for en arkitektonisk kvalitet, der kan stå som læreeksempler for fremtidig by- og arkitekturudvikling. Ved at gøre det ordentligt, opstod en værdi som har været relevant i 300 år. ” (tekst fra analysen, side 65)

Det er derfor vigtigt at den fremtidige anvendelse af bygningerne og programmet for eventuelle nye bygninger går forud for den fremtidige planlægning. Det er vigtigt at stille spørgsmålet om hvad der vil være rigtigt for Nyholm og hvad der kan bidrage til forståelsen af Nyholms historie. Det bør være udgangspunktet for planlægningen.

Vi kan på baggrund af analysen se, at særligt maritime formål, uddannelse og innovation har præget Nyholm gennem dens 350-årige historie. Det er oplagt, og det anbefales, at disse typer af anvendelser fortsat kan være tilstede på Nyholm.

Stedet og historien er del af vores samfundsmæssige fundament og må ikke stivne i fastlåste boligretter, men bør i al fremtid være en smeltedigel til udvikling og forskning. Det skal være et sted, hvor alle kan komme uden at forstyrre ”privatlivets fred”. Derfor anbefales det ikke at opdele bygninger i private boliger. Hvis der skal være boliger på Nyholm bør fællesskabet, og også det fælles ejerskab, være i højsædet. Det er den enkelte private boligs skala som vil være fremmed for Nyholm og domisticeringen ligeså. Nyholm er vores fælles kulturarv.

Torpedobygningerne, Ubådsbygningen, Dykkerbygningen og det tidligere sving markeret i belægningen.

Planbygningen fra 1763-64 er siden opførelsen blevet ombygget af flere omgange, men består stadig som en af de vigtige bygninger fra 1700-tallet på Nyholm.

ROBUSTHEDEN I DET BYGGEDE

ARKITEKTONISKE KVALITETER

Samtlige bygninger, også dem som ikke er indstillet til fredning, har udprægede arkitektoniske kvaliteter, fordi de er opført i en kombination af robust konstruktioner i langtidsholdbare materialer. De er opført, så, det har været muligt at vedligeholde dem. De er 'vedligeholdelsesvenlige', hvilket betyder, at med de rette tiltag og den rigtige drift vil de kunne stå mange år endnu.

BÆREDYGTIGHED I KRAFT AF TILPASNINGSDYGTIGHEDEN

Udover de rent byggetekniske og materialemæssige kvaliteter, så har de rumlige kvaliteter i den eksisterende bygningsmasse været så stærk, at de har kunne modtage varierende funktioner. Nogle af bygninger har kunne modstå hele Nyholms historie gennem 350 år. Bygningerne er fysisk holdbare. De kan med deres klare og overbevisende formsprog også imødekomme nye funktioner. Fremtidige ombygninger skal naturligvis gøre sig bevidst om de enkelte bygnigners grundlæggende værdier inden eventuelle ombygninger foretages.

Det anbefales, at denne arkitektoniske robusthed også kommer til at præge den fremtidige udvikling både, når det kommer til fremtidig anvendelse af det eksisterende, men også hvis der skal opføres nye bygninger. Der er meget at lære i det, som allerede er, når det nye skal tegnes og opføres.

Søminevæsenets værksted med den tidligere sporvej markeret i belægningen.

”Noget der er ændret eller genbrugt, men stadig bærer synligt præg af den tidligere form”
(om palimpsest)

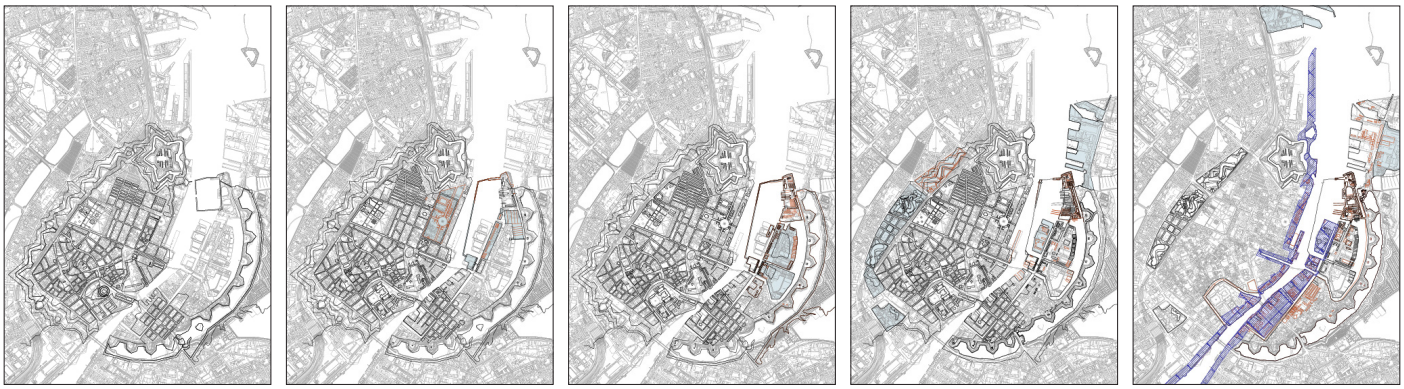

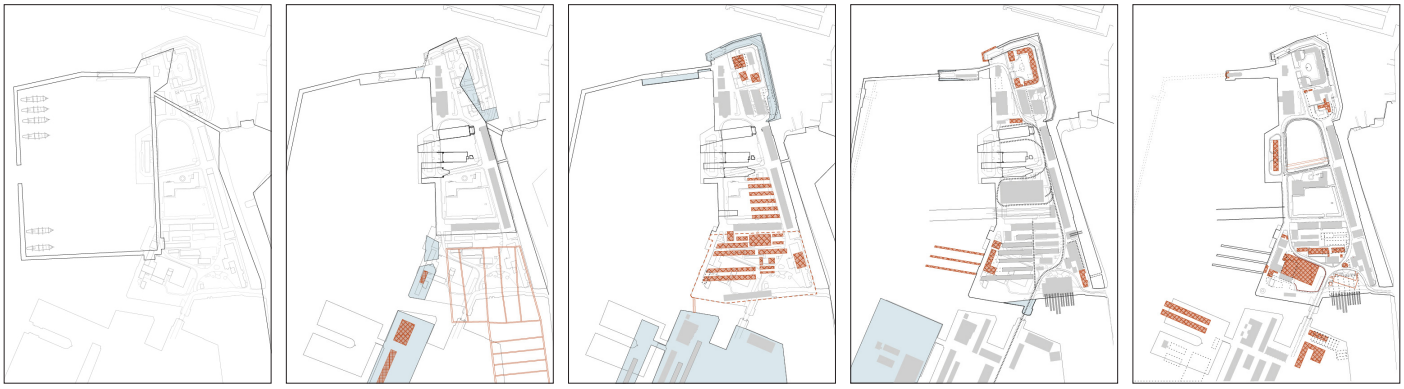

Anbefaling
Det anbefales at den fremtidige udvikling indskriver sig i og bygger videre på Nyholms 350-årige historie.

TID

350 ÅRS HISTORIE

En af de vigtigste pointer, som analysen har fremkaldt, er vigtigheden af de 350 års historie, som har udspillet sig på Nyholm. Men endnu vigtigere er det, at den lange historie har sat sig som fysiske vidnesbyrd, lag for lag, på netop dette sted. Det er alle disse lag og alle disse fortællinger samlet på et sted, som er pointen og potentialet for den videre udvikling.

Bygningerne står som det oplagte vidnesbyrd om historien, men det er vigtig at også belægningerne bevares. Det samme gælder alle de vidnesbyrd om flådens tilstedeværelse, som findes på Nyholm. Det gælder elskabe, ladestationer, kanonfundamenter, beskyttelsesrum, navneskilte osv. - alt dette skal også bevares for at den samlede fortælling om Nyholms mange lag og rige fortælling kan videregives til de næste generationer.

ANBEFALING OM FORTSAT LANGSOMHED

På baggrund af den historie og det potentiale vil vi anbefale, at langsomhed og respekt for det foregående også kommer til at præge den kommende tids udvikling. Det bliver især vigtigt, fordi vi står i en situation, hvor Nyholm skal absobere det største skift i historien, som følge af at Forsvaret forlader Nyholm.

Torpedoværkstedet der støder op imod Torpedobygningerne.